

Literatūra un Māksla

LATVIJAS PADOMJU RAKSTNIKU, KOMPONISTU, MĀKSLINIEKU UN ARCHITEKTU SAVIENĪBU LAIKRAKSTS

1952. G.

7. NOVEMBRĪ

Nr. 45 (408)

Lai dzīvo
Lielās Oktobra
Socialistiskās revolūcijas
35. gadadiena!

Maskavā, Kremli

Biedram STAĻINAM

Dārgais Josif Visarionovič!

Mēs, Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes, Latvijas Komunistiskās partijas Rīgas pilsētas komitejas, sabiedrisko organizāciju un Padomju Armijas pārstāvju svinīgās sēdes dalībnieki, atzīmējot Lielās Oktobra socialistiskās revolūcijas 35. gadadienu, sūtām Jums, padomju tautas ģenialajam vadonim un skolotājam, dižajam miera karognesējam, kvēlu, sirsnīgu sveicienu!

Lielais Ļeņins un Jūs, dārgais Josif Visarionovič, Ļeņina darba ģenialais turpinātājs, bijāt Lielās Oktobra socialistiskās revolūcijas iedvesmotāji un organizētāji.

Mūsu dižās komunistiskās partijas vadībā, kuru radīja gudrais Ļeņins un Jūs, dārgais biedri Staļin, mūsu zemes darbaļaudis Lielās Oktobra socialistiskās revolūcijas rezultātā nogāzuši kapitalistu un muižnieku varu, nodibinājuši proletariata diktaturu, iznīcinājuši iespēju cilvēkam ekspluatēt cilvēku un nodrošinājuši socialistiskās sabiedrības uzcelšanu.

Oktobra socialistiskā revolūcija ievadīja jaunu vēstures laikmetu, spoži apgaismojot ekspluatēto un apspiesto masām ceļu cīņā par viņu laimīgu nākotni un izvirzot mūsu zemi visas progresīvās cilvēces priekšgalā.

Komunistiskās partijas un personīgi Jūsu, dārgais Josif Visarionovič, iedvesmota varonīdarbiem, padomju tauta Lielā Tēvijas kara gados nosargāja socialisma iekarojumus un izglāba visas pasaules tautas no fašistiskās verdzības draudiem.

Pēckara laikā padomju tauta, strādādama mierīgu jauniecsmes darbu, komunistiskās partijas vadībā sekmīgi reaīzē Jūsu, dārgais Josif Visarionovič, doto diženo komunisma celtniecības programmu, izcīnot aizvien jaunas uzvaras visās tautas saimniecības nozarēs.

Lielās Oktobra socialistiskās revolūcijas 35. gadadienu Padomju Latvijas darbaļaudis, tāpat kā visa padomju tauta, sagaida ar nerezdētu politisku un darba rosmi, ko izraisījis diženais, vēsturiskais notikums mūsu zemes dzīvē — Padomju Savienības Komunistiskās partijas XIX kongress.

Ļeņina-Staļina partijas XIX kongresa vēsturiskie lēmumi iedvesmo padomju laudis jaunām, lielām darba uzvarām. Mūsu republikas fabrikās un rūpnīcās, kolchozos, padomju saimniecībās un MTS izvērtusies visas tautas socialistiskā sacensība, lai pirms termiņa izpildītu PSRS attīstības piekto piec gadu plānu. Padomju Latvijas darbaļaudis ir pilni apņēmības cīnīties par jaunu, varenu tautas saimniecības kāpinājumu, par materialās labklājības un kultūras pieaugumu, par Padomju valsts varēības tālāko nostiprināšanu.

Ar prieku ziņojam Jums, dārgais Josif Visarionovič, ka Rīgas rūpniecības uzņēmumi, plaši izvēršot socialistisko sacensību, izpildījuši produkcijas ražošanas desmit mēnešu plānu par 106,4 procentiem. Mūsu republikas lauksaimniecības darbinieki šorad izaudzējuši augstu ražu, pirms termiņa izpildījuši labības piegādes plānu. Uzplaukst sabiedriskā lopkopība. Sasmiegti ievērojami panākumi kolchozu organizatoriski saimnieciskajā nostiprināšanā. Sekmīgi attīstās latviešu tautas kultūra, nacionālā pēc formas un socialistiska pēc satura.

Dārgais Josif Visarionovič! Jūs — lielais zinātnes korifejs — nemitīgi pilnveidojat un padarāt bagātāku Komunistiskās partijas un padomju tautas vareno idejisko ieroci — marksisma-leninisma teoriju. Jūsu ģenialais darbs «Socialisma ekonomiskās problēmas PSRS Savienībā» ir jauns izcilis ieguldījums marksisma-leninisma bagātību krātuvē. Šajā ģenialajā darbā Jūs, dārgais Josif Visarionovič, esat devis precīzas un skaidras atbildes uz visiem aktuālajiem, vitali svarīgajiem jautājumiem par padomju sabiedrības attīstību uz priekšu, uz komunismu. Jūsu runu partijas XIX kongresa nobeiguma sēdē padomju tauta un visa progresīvā cilvēce uzņēmusi kā diženu cīņas un uzvaras programmu. Šī vēsturiskā runa visiem padomju laudim, visu zemju darbaļaudim ir iedvesmas avots un vadone darbībai viņu cildenajā cīņā par mieru starp tautām, pret kara kurinātājiem.

Dārgais Josif Visarionovič! Apsoļam Jums, ka Padomju Latvijas darbaļaudis arī turpmāk nenogurstoši strādās, lai nostiprinātu mūsu dārgās Padomju valsts vareību, lai izcīnītu komunisma uzvaru. Visas mūsu iūtas, visas mūsu domas pievērstas Jums, mūsu tēvam, skolotājam un draugam. Droši un neokāmi mēs ejam uz komunismu pa ceļu, ko apgaismo Jūsu nedziedošais ģenijs.

Dārgais un mīlotais biedri Staļin! No visas sirds novēlam Jums ilgu mūžu un raženu darbu mūsu socialistiskās Tēvzemes labā, visu zemju darbaļaužu labklājībai un laimei!

Lai dzīvo Lielās Oktobra socialistiskās revolūcijas 35. gadadiena!

Lai dzīvo dižā Padomju Socialistisko Republiku Savienība — mūsu zemes tautu draudzības un slavas balsts, nesatricināmais vispasaules miera balsts!

Lai dzīvo Padomju Savienības Komunistiskā partija dižā Ļeņina-Staļina partija, visu mūsu uzvaru iedvesmotāja un organizētāja!

Slava lielajam un gudrajam padomju tautas un visas pasaules darbaļaužu vadonim, dārgajam un mīlotajam biedram Staļinam!

J. V. STAĻINS

★

Visu zemju darbaļaudis! Miers tiks saglabāts un nostiprināts, ja miera saglabāšanu tautas pārņems savās rokās un aizstāvēs to līdz galam! Stipriniet tautu vienību cīņā par mieru, vairojiet un sakļaujiet miera piekritēju rindas!

(No Padomju Savienības Komunistiskās Partijas Centrālās Komitejas Aicinājumiem Lielās Oktobra socialistiskās revolūcijas 35. gadadienā)

LIELĀS OKTOBRA SOCIALISTISKĀS REVOLUCIJAS 35. GADADIENA

Biedra M. PERVUCHINA ziņojums

Maskavas Padomes svinīgajā sēdē 1952. gada 6. novembrī

Biedri!

Pagājuši trīsdesmit pieci gadi, kopš diženo proletariata vadonu Ļeņina un Staļina ģenialajā vadībā mūsu zemē uzvarēja Lielā Oktobra socialistiskā revolūcija. Ar šo pasaulvēsturisko notikumu iezīmējās radikāls lūzums visas mūsdienu sabiedrības attīstībā. Beidzās kapitalisma nedalītās kundzības era. Sākās proletarisko revolūciju un socialisma uzvaru laikmets.

Padomju Savienības tautas svin Padomju valsts pastāvēšanas 35. gadadienu jaunas politiskās un darba rosmes apstākļos, ko izraisījuši Padomju Savienības Komunistiskās partijas XIX kongresa vēsturiskie lēmumi.

Devinpadsmitais kongress uzskatāmi parādījis visai pasaulei, kādus neredzētus panākumus vēsturiski īsā laikā sasniegusi padomju tauta savas komunistiskās partijas vadībā. Nometuši kapitāla jūgu, padomju cilvēki pirmo reizi cilvēces vēsturē uzpēluši socialistisko sabiedrību un sākuši pakāpenisku pāreju no socialisma uz komunismu. Padomju Savienība kļuvusi par nesatricināmu miera, progresu un demokrātijas balstu.

Partijas devinpadsmitais kongress ieieš padomju tautas cīņās vēsturē kā izcili svarīgs notikums dižajā komunistiskās sabiedrības celtniecībā mūsu zemē. Kongresa lēmumus konkrēti iemiesojas uzvarām vainagotā marksisma-ļeņinisma teorijā, kas kongresa priekšvakarā kļuvusi par pamatu jaunajai klasisku mūsu vadona un skolotāja biedra Staļina darbu. (Aplausi.)

„Socialisma ekonomiskās problēmas PSRS Savienībā“ biedrs Staļins dod mūsu cīņas un uzvaru rezultātu, mūsdienu pamatproblemu dziļu analīzi un izvirza skaidru programmu turpmākai kustībai uz priekšu. Mūsu lielā vadona un skolotāja jaunajam marksistiskajam darbam ir vislielākā starptautiskā nozīme, tas idejiski apbrūno vispasaules komunistisko kustību un pacel to augstākā pakāpē. Tas atklāj padomju cilvēku iecīnīto pasaulvēsturisko uzvaru virzošos spēkus, rāda visu zemju darbaļaudis, kā mēs pārveidojam mūsu zemes ekonomiku socialisma garā, kā panācām draudzību starp strādnieku šķiru un zemniecību, kā panācām mūsu Dzimtenes pārvēršanu par bagātu, spēcīgu valsti.

1. PSRS iekšējais stāvoklis

1952. gadā padomju tauta guvusi jaunus panākumus visās socialistiskās ekonomikas un kultūras nozarēs.

Vadoties no biedra Staļina atklātā socialisma ekonomiskā pamatlikuma prasībām, komunistiskā partija un Padomju Valdība virza mūsu zemes ekonomikas attīstību pa visu saimniecības nozaru nemītīgas augšupejas ceļu, kas nodrošina tautas labklājības nepārtrauktu pieaugumu. Uzskatāms piemērs tam ir partijas XIX kongresa direktīvas par PSRS attīstības pieaugu.

Realizējot jauno pieaugu plānu, vēsturiskā mūsu tautas saimniecības augšupejas programma tuvākajām trim piecādeņiem, kādu biedrs Staļins izvirzīja savā runā vēlētajiem 1946. gada 9. februārī, katrā zinā tiks izpildīta laiks, bet naftas ieguvē — pat pirms termiņa, jau šajā piecādē.

Visā zemē plaši izvērties socialistiskā sacensība par Staļina piektā piecādeņu plāna drīzāku izpildi.

Šās sacensības gaitā izvirzās tūkstošiem un tūkstošiem jaunu, apdāvinātu pirmrindnieku, tiek rastas milzīgas rezerves tālākā darba ražīguma kāpināšanai, tiek izvirzītas jaunas sacensības formas.

Oktobra revolūcijas uzvara, socialistiskās sabiedrības uzcelšana mūsu zemē, — norāda biedrs Staļins, — kļuva iespējama tāpēc, ka tajā bija tās sabiedrības spēks kā strādnieku šķiras un zemniecības savienība, kas pārvarēja savu laiku nodzīvojušo kapitalistiskās sabiedrības spēku pretestību un lāva pilnīgi izvērsties objektīvajam, ekonomiskajam likumam par ražošanas attiecību obligātu atbilstību ražošanas spēku raksturam.

Padomju vara, balstoties uz šo objektīvo ekonomisko likumu, sabiedriskā ražošanas līdzekļus, padarīja tos par visas tautas īpašumu un tādējādi iznīcināja ekspluatācijas sistēmu, radīja socialistiskās saimniecības formas.

Mūsu zemes socialistiskās industrializācijas un lauksaimniecības kolektīvizācijas politika panāca, ka Staļina pirmkārt piecādeņu laikā mūsu zeme izdarīja gigantisku lēcieni uz priekšu. No tehniski un ekonomiski atpalikušas agrarizmes tā pārvērtās par attīstītu, varenu, industriālu socialistisku lielvalsti.

Visā trīsarpus gadu desmitu laikā apliecināts un pierādīts padomju sabiedriskās un valsts iekārtas nepārvaramais dzīvības spēks. Mūsu zeme ne vien godam izturēja Lielā Tēvijas kara smagos pārbaudījumus, bet arī izglāba pasauli no fašistiskās verdzības draudiem, sagraudama hitlerisko armiju. Pēc kara padomju cilvēki īsā laikā atjaunoja izpostīto rūpniecību, transportu, lauksaimniecību un panāca ievērojamu pirmkārt līmeņa pārsniegšanu visās tautas saimniecības nozarēs.

Ar mērķu priekšu padomju cilvēki uzpēmuši partijas XIX kongresa apstiprināto komunistiskās celtniecības programmu. Viņi nelokāmi pārliecināti, ka šī grandiozā programma tiks realizēta dzīvē.

Mūsu uzvaras gaitā ceļā uz komunismu diendienā arvien vairāk stiprina demokrātijas un socialisma nometnes spēkus un starptautisko autoritāti, iedvesmo visu zemju darbaļaudis viņu revolucionarajā cīņā pret imperialismu.

Sajās dienās simtiem miljonu cilvēku pievērs savus skatiņus Padomju Savienībai, kura paceļas pār pasauli kā gigantiska bāka, apgaismodama cilvēcei ceļu uz gaišu nākotni. Kopā ar mums Oktobra socialistiskās revolūcijas 35. gadadienu svin progresīvie cilvēki visās zemēs, svin varenu demokrātijas un socialisma nometne.

Metalurģiskajā rūpniecībā arvien plašāk lieto metāla ātrkāusēšanu, ogļrūpniecībā ievieš lavu un cirkonu ciklisko darbu, plaši lieto ogļu kombināciju un iegu iekraujamās mašīnas, naftas rūpniecībā — dziļurbumu ātrurbēšanu, mašīnbūves rūpniecībā — metāla ātrgriešanas metodes, ķīmiskajā rūpniecībā — nepārtrauktus un ļoti efektīvus ražošanas procesus.

Modernās tehnikas un moderno darba organizācijas metožu ieviešana, strādnieku kvalifikācijas celšana, kā arī smago un ietilpīgo darbu tālāka mechanizācija nodrošina nepārtrauktu darba ražīguma pieaugumu visās tautas saimniecības nozarēs. 1952. gadā, salīdzinot ar 1950. gadu, darba ražīgums rūpniecībā pieaug par vairāk nekā 17 procentiem, bet 1955. gadā tam jāpalielinās apmēram par 50 procentiem.

Padomju Savienībā, kā norāda biedrs Staļins, mašīnas ietaupa sabiedrībai darbu un atvieglo strādnieku darbu.

Ar smago un ietilpīgo darbu mechanizāciju, kā arī ražošanas procesu automatizāciju panākts, ka rūpniecībā, transportā un lauksaimniecībā ievērojami vieglāks kļuvis strādnieku darbs. Izzudušas tādas smagas un vēl nesenoja pagātnē pla-

ši izplatītas strādnieku profesijas kā ragaviņu vilcēji un ogļu kaplētāji ogļrūpniecībā, trūšu dzinēji melnajā metalurģijā, naftas smelēji naftas rūpniecībā. Tai pašā laikā radušās jaunas profesijas, un proti: ogļu kombinātu mašīnistu, naftas ieguves un pārstrādāšanas operatori, turbīnurbēšanas meistari, elektrozāģu vadītāji mežrūpniecībā, katlu mašīnistu elektrostacijās un daudzas citas.

Strādniekiem, kas apguvuši jaunas specialitātes, lielāko tiesu ir vidējā izglītība un plašs tehniskās zināšanas. Viņi ir dzīva liecība tam, ka izzūd būtiskā atšķirība starp garīgo un fizisko darbu.

Svarīgs socialistiskās rūpniecības darba rādītājs ir produkcijas pakārtības maksas pazemināšanās. Pagājušajā gadā rūpniecības produkcijas pakārtības maksas pazemināšana, ievērojot arī ietaupījumu sakarā ar cenu pazeminājumu, devusi 35,5 miljardus rubļu ietaupījuma. 1952. gadā ietaupījums būs vairāk nekā 46 miljardi rubļu.

Ražošanas plāns visā rūpniecībā kopumā 1952. gada 10 mēnešos izpildīts vairāk nekā par 101 procentu, pie tam rūpniecības kopprodukcijas gada vidējais pieauguma temps 1951. un 1952. gadā sastādīs vairāk nekā 14 procentus, kamēr piecādeņu plānā paredzēti 12 procenti.

Visu tautas saimniecības nozaru attīstības pamats ir smagā rūpniecība. Direktīvās par piekto piecādeņu plānu ražošanas līdzekļu ražošanas vidējais pieauguma temps gada paredzēts 13 procentu apmērā. Turpretim faktiski jaunās piecādes divos gados tas sastādīs 15 procentus. Mūsu lielrūpniecība tagad katrās deviņās dienās ražo tik daudz produkcijas, cik Lielās Oktobra socialistiskās revolūcijas priekšvakarā ražoja Krievijā vesela gada laikā.

Padomju metalurģijā 1952. gada 10 mēnešos izpildījuši plānu visā metalurģiskajā ciklā: čugunam — par 103 procentiem, tēraudam — par 101 un velmējumiem — par 102 procentiem. Piektās piecādes divos gados būs saražots 2,4 reizes vairāk tērauda nekā ceturktās piecādes pirmajos divos gados.

Ogļu ieguves plāns šā gada 10 mēnešos izpildīts par 101 procentu. Pie tam 1952. gadā būs iegūti par 15 procentiem vairāk ogļu nekā 1950. gadā. Interesanti salīdzināt ogļrūpniecības attīstību Padomju Savienībā ar tās attīstību, piemēram, Anglijā. Ja 1913. gadā ogļu ieguve Krievijā sastādīja vienu desmitdaļu no Anglijas ogļu ieguves, tad 1951. gadā PSRS ieguva par 25 procentiem vairāk ogļu nekā Anglija. Šajā periodā ogļu ieguve Anglijā samazinās par 23 procentiem, bet Padomju Savienībā pieauga gandrīz 10 reizes.

Strauji aug Padomju Savienības naftas rūpniecība. Naftas ieguves plāns 1952. gada 10 mēnešos izpildīts par 101 procentu. Pie tam, salīdzinot ar 1950. gadu, naftas ieguve pieaugusi par 24 procentiem. Tiek pārsniegt arī naftas pārstrādāšanas, benzīna, eļļu un citu naftas produktu ražošanas plāns.

1952. gada 10 mēnešu plānu izpildījuši: ķīmiskā rūpniecība, krāsainā metalurģija un būvmateriālu rūpniecība.

Tehnikas progress un visu tautas saimniecības nozaru straujas attīstības tempu pamats ir padomju mašīnbūvniecības nepārtraukta augšupeja. Mašīnbūvniecības kopprodukcija 1952. gadā, salīdzinot ar 1950. gadu, pieaug vairāk nekā par 40 procentiem. Visstraujāk attīstās enerģētiskās un metalurģiskās iekārtas, kā arī naftas rūpniecības aparātu ražošana.

Elektrifikācijā, kā zināms, piecādeņu plāns paredz tik strauju elektrostaciju jaudas un elektroenerģijas izstrādes pieauguma tempus, lai elektrifikācijas attīstība aizsteigtos priekšā tautas saimniecības straujami pieauguma tempiem. Elektrifi-

kācijas nozīmi komunistiskās sabiedrības uzcelšanā ģenialī noteica V. I. Ļeņins savā slavenajā formulā: „Komunisms — tā ir Padomju vara plus visas zemes elektrifikācija”. Aizvadītajos 35 gados padomju tauta guvusi sevišķi lielus panākumus valsts elektrificēšanā. Pēdējos gados Padomju Savienībā ik gadus caurmērā nodod lietošanā divreiz lielāku elektrisko jaudu, nekā pēc GOELRO plāna nodots desmit gadu laikā.

Šogad, salīdzinot ar 1950. gadu, elektroenerģijas izstrāde pieaugs par 29 procentiem. Pie tam gada vidējais pieaugums 1951.—1952. gados būs 13,6 procenti, kamēr piecādeņu plānā paredzēti 12,5 procenti.

Padomju Savienības elektrostacijas vienā mēnesī vien tagad izstrādā tik daudz elektroenerģijas, cik pirmsrevolūcijas Krievijā izstrādāja elektrostacijas piecos gados.

1952. gadā strauji pieaug arī patēriņa priekšmetu ražošana. Jaunās piecādes divos pirmajos gados patēriņa priekšmetu ražošanas vidējais pieaugums gadā sastādīs vairāk nekā 13 procentus, kamēr direktīvās par piecādeņu plānu paredzēti 11 procenti.

Gadu no gada aug vieglā un pārtikas rūpniecība, palielinot plaša patēriņa rūpniecības preču un pārtikas preču izlaidi. Pārtikas rūpniecības produkcijas izlaidē piektās piecādes divos gados palielinājusies vairāk nekā par 25 procentiem, uzlabojusies produkcijas kvalitāte un paplašinājusies tās sortiments.

Šogad ledzīvotāji saņem daudz vairāk rūpniecības un pārtikas preču nekā 1950. gadā: apģērbus — par 27 procentiem, ādas apavu — par 32, galas un zivju produktu — par 31, sviesta, augu eļļas un pārējo pārtikas taukvielu — par 31, cukura — par 58 un konditorejas izstrādājumu — par 29 procentiem. Ražos arī vairāk mājturības priekšmetu un mašīnu: ledusskapju, veļas mazgājamo mašīnu, putekļu sūcēju utt.

Atzīmējot lielos panākumus, ko mūsu socialistiskā rūpniecība guvusi šogad, nedrīkst arī aizmirst, ka atsevišķu rūpniecības nozaru un uzņēmumu darbā vēl ir nopietni trūkumi.

Dažas rūpniecības nozares strādā neapmierinoši, neizpilda noteikto ražošanas plānu un produkcijas pakārtības maksas pazemināšanas uzdevumu. Ir vēl arī tādi uzņēmumi, kas nenošķir kompleksas un augstvērtīgas produkcijas izlaidi, neievēro valsts standartus un tehniskos noteikumus.

To uzņēmumu un nozaru vadītājiem, kuras neizpilda valsts plānus un ražo nevisi augstas kvalitātes produkciju, nebūtu par lauku padomāt, ka gadījumā, ja viņi neuzlabos stāvokli, viņiem nāksies pārvērsties sāņus un atdot savu vietu citiem, enerģiskākiem darbiniekiem, kas labāk zina savu darbu.

Lauksaimniecībā aizvadītajos jaunās piecādes divos gados gūti lieli panākumi. Palielinājusies sējumu platības un it īpaši vērtīgākās pārtikas kultūras — kviešu sējumi. Kā zināms, šogad graudu kopražs sasniegda 8 miljardus pudu, bet kviešu kopražs, salīdzinot ar 1940. gadu, palielinājusies par 48 procentiem. Tādējādi labības problēma, kas vienmēr bija asākā un nopietnākā problēma, pie mums atrisināta sekmīgi, galīgi un negrozāmi. Lielāka nekā pērn ir kokvilnas, cukurbiešu, linu, saulgrīžu un kartupeļu kopražs.

Jauni panākumi ir lopkopības attīstībā. Visu sugu lopu kopskaits visu kategoriju saimniecībās laikā no 1950. gada jūlija līdz 1952. gada jūlijam palielinājies par 26,7 miljoniem.

Lopkopības kopprodukcija un preču produkcija Padomju Savienībā visumā pārsniedz pirmkārt līmeni. Vēl vairāk nostiprinājusies lauksaimniecības tehniskā bāze, kas

papildināta ar lielu daudzumu jaunu traktoru, automobiļu un lauksaimniecības mašīnu. Sakarā ar to pieaugusi galveno lauksaimniecības darbu mechanizācija. 1952. gadā mašīnu un traktoru stacijas ar saviem traktoriem un mašīnām veikušas kolchozos trīs ceturtdaļas no visiem galvenajiem lauku darbiem. Gandrīz pilnīgi mechanizēta kokvilnas, cukurbiešu un citu tehnisko kultūru sēja. Vairāk nekā 70 procenti graudu kultūru sējumu kolchozos novākti ar kombinācijām. Ik gadus palielinās kokvilnas ražas novākšana un tīrīšana ar mašīnām.

PSRS Eiropas daļas stepju un meža stepju rajonu lauksaimniecības darbinieki sekmīgi izpilda staļinisko plānu lauku aizsargmežu stādīšanā. Pēdējos 2 gados vien jaunu mežu stādījumu platība šajos rajonos sasniegusi gandrīz 1,5 miljonu hektāru.

Mūsu partijas XIX kongress izvirzījis lauksaimniecībai jaunus, grandiozus uzdevumus lauksaimniecības kultūru ražības tālākā celšanā un lopkopības attīstīšanā.

Lai sekmīgi veiktu šos uzdevumus, vispirms nepieciešams novērst trūkumus kolchozu, padomju saimniecību, kā arī mašīnu un traktoru staciju darbā. Nepieciešams uzlabot lauku darbu kvalitāti un veikt tos īsākā laikā, labāk izmantot traktorus un lauksaimniecības mašīnas, pastiprināt mašīnu un traktoru staciju organizējošo lomu kolchozos cīņā par lauksaimniecības kultūru ražības un kopražs plānu izpildi.

Kolchoznieki un kolchoznieces, lauksaimniecības darbinieki ar lielu entuziasmu sākuši izpildīt Staļina otro piecādeņu piecādi. Tāpēc nav šaubu, ka jaunā piecādeņu plāna uzdevumi lauksaimniecībā tiks izpildīti.

Līdztekus rūpniecībai un lauksaimniecībai attīstās arī mūsu zemes dzelzceļu un ūdenstransporta. Šogad, salīdzinot ar 1950. gadu, dzelzceļu transportā kravu apgrozījums pieaugs par 23 procentiem, upju transportā pārvadājumi palielinājusies par 21 procentu, bet jūras transportā — par 22 procentiem. Ievērojami paplašinās dzelzceļu elektrificēšanas darbi. Jūras un upju flote papildinās ar jauniem kuģiem.

1952. gadā stājšs ierindā Staļina laikmeta grandiozā celtnē — Vladimira Iljiča Ļeņina vārdā nosauktais Volgas-Donas kugniecības kanāls.

Socialistiskās ražošanas galvenais mērķis ir visas sabiedrības augsto materiālo un kultūras vajadzību maksimāla apmierināšana. Padomju tautas labklājība un kultūras līmenis nepārtraukti ceļas. Tirdzniecības tīkls saņem arvien vairāk plaša patēriņa preču. 1952. gadā, salīdzinot ar 1950. gadu, mazumtirdzniecības preču apgrozījuma kopīgais apjoms valsts un kooperatīvajā tirdzniecībā palielinājies par 27 procentiem.

Šā gada aprīlī izdarīts pēc kara piektās valsts cenu pazeminājums pārtikas un rūpniecības precēm. Tas vēl vairāk palielināja strādnieku un kalpotāju reālo darba algu, kā arī samazināja zemnieku izdevumus rūpniecības preču iegādei.

Lai vēl vairāk uzlabotu darbaļaužu dzīvokļu apstākļus, mūsu zemē ik gadus paplašina dzīvokļu celtniecību. 1951. gadā un 1952. gada 10 mēnešos pilsētās un strādnieku ciematos uzceltas jaunas mājas ar kopplatību ap 43 miljoniem kvadrātmetrus, kas atbilst vairāk nekā vienam miljonam divstābu dzīvokļu. Lauku apvidos uzcelts 620 tūkstoš dzīvojamu māju.

Mūsu Dzimtenes galvaspilsētā Maskavā dzīvokļu celtniecības apjoms 1952. gadā gandrīz divkārtīgi pārsniedz pirmkārt līmeni — 1940. gada līmeni. Pabeigta pirmās augstbūvju grupas — izcilu monumentālu būvju celtniecība.

Turpinājums 3. lapa pusē

LIELĀS OKTOBRA SOCIALISTISKĀS REVOLUCIJAS 35. GADADIENA

Biedra M. PERVUCHINA ziņojums

Maskavas Padomes svinīgajā sēdē 1952. gada 6. novembrī

Turpinājums no 2. lapa pusē

Mūsu zemes darbaļu materiālās labklājības nemītīgās uzlabošanās objektīvais rādītājs ir PSRS nacionālā ienākuma pieaugums. 1952. gadā nacionālais ienākums, salīdzinot ar 1950. gadu, pieauga par 25 procentiem. Nacionālā ienākuma pieaugums devis iespēju vienlaikus ievērojami palielināt iedzīvotāju ienākumus, kā arī paplašināt līdzekļu kapitālceltniecībai tautas saimniecībā.

Šajā piecādē kapitālieguldījumi rūpniecībā, salīdzinot ar ceturto piecādi, pieauga apmēram četrkārtīgi. Uzcelt daudz jaunas un paplašināt darbojošās rūpnīcas, fabrikas, šachtas, raktuves, elektrostacijas un dzelzceļus. Valsts kapitālceltniecības apjoms 1952. gadā būs par 26 procentiem lielāks nekā 1950. gadā.

Ipašu vietu ieņem gigantiskās staliniskās celtnes pie Volgas Dņepras, Donas un Amudarjas. Kapitāldarbu apjoms šajās celtnēs 1952. gadā, salīdzinot ar 1951. gadu, pieauga divkārtīgi. To celtniecības plāns tiek sekmīgi izpildīts.

Pēdējos gados celtniecībā notiek plaša pāreja no atsevišķu procesu mechanizācijas uz komplekso mechanizāciju, plaši ievieš paātrināto un plūsmas celtniecību.

Ieviešot moderno tehniku, uzlabojot darba organizāciju un paaugstinot celtnieku tehnisko un kultūras līmeni, darba ražīgums celtniecībā 1952. gadā, salīdzinot ar 1950. gadu, pieauga par 20 procentiem.

Tomēr celtniecības organizāciju darbā arvien vēl atzīmējami nopietni trūkumi. Galvenie ir tie, ka netiek ievēroti noteikti termiņi jaunu objektu nodošanai ekspluatācijā, netiek izpildīts uzdevums celtniecības izmaksas pazemināšanā. Pret šiem trūkumiem celtniecībā neatlaidīgi jācīnās.

Lielos panākumus padomju tauta pēdējos gados sasniegusi zinātnē, kultūrā un mākslā. Vienlaikus ar vispārējās septiņgadīgās izglītības realizēšanu paplašinās vidējā izglītība un desmitgadīgās skolas bāzes. Tas deva iespēju izvirzīt šajā piecādē uzdevumu — līdz piecādes beigām republiku galvaspilsētās, republikaniskās pakļautības pilsētās, apgabalā, novadu un lielos rūpniecības centros nodarīt uz vispārējo vidējo desmitgadīgo izglītību. Jāsagatavo apstākļi, lai nākamajā piecādē realizētu pilnīgu vispārējo vidējo izglītību arī pārējās pilsētās un lauku apvidos. Vienlaikus pamatīgi jāsagatavo pāreja uz vispārējo politehnisko apmācību.

Augstākajās mācību iestādēs un tehniskumos 1952. gadā uzņemts daudz vairāk cilvēku nekā iepriekšējos gados. Studentu skaits PSRS augstākajās mācību iestādēs ir vairāk nekā pusotras reizes lielāks par studentu skaitu visās Eiropas kapitalistiskajās zemēs kopā. Jauno specialistu izlaidums piektās piecādes pirmajos divos gados par 65 procentiem pārsniedza izlaidumu ceturktās piecādes pirmajos divos gados. Ar Komunistiskās partijas un Padomju Valdības nenogurstošu gādību mūsu zemē ar katru gadu paplašinās skolu, tehnikumu un augstāko mācības iestāžu tīkls.

Tuvākajā laikā pabeigs jauno, grandiozo Maskavas valsts universitātes ēku, ko ceļ pēc biedra Staļina iniciatīvas.

Partija un Valdība plaši gādā par Padomju Savienības darbaļu veselību. Izdevumi veselības aizsardzībai 1952. gadā sasniegs 27,7 miljardus rubļu. Pieaug slimnīcu, dispenseru, atpūtas namu un sanatoriju skaits. Ievērojami pieaugusi šogad medikamentu un dažādu medicīnisko aparātu ražošana. Medicīniskajai palīdzībai uzlabojoties un tautas labklājībai pieaugot, pēdējos gados palielinājusies dzimstība un ievērojami samazinājusies saslimšanas gadījumu skaits un mirstība starp mūsu zemes iedzīvotājiem.

Padomju tauta panākusi lielu zinātnes un tehnikas progresu. To pārliecinoši rāda neredzēti lieli un sarežģīti hidrotehnisko būvju sekmīgā projektēšana un realizēšana, augstbūvju celtniecība, sarežģītu mašīnu un ierīču konstruēšana un ražošana. Šo progresu nosaka arī tas, ka zinātne diendienā kļūst bagātāka ar rūpniecības un lauksaimniecības pirmrindnieku pieredzi.

Tagad nav tādas mašīnas, aparata, instrumenta vai tehnoloģiskā procesa, ko nespētu radīt padomju speciālisti un strādnieki. Pēdējos gados PSRS Zinātņu akadēmijas zinātniskās pētniecības institūti ievērojami paplašināti, uzcelti jauni, lieliski iekārtoti laboratoriju korpusi. Padomju zinātnieki saņēmuši no rūpniecības precīzus mērīšanas aparātus un visjaunākās laboratoriju iekārtas.

Tas palīdz padziļināt teoretiskās zināšanas dažādās zinātnes nozarēs, tai skaitā atomenerģijas izmantošanā cilvēces labā.

Mūžīgas pārmaiņas aizvadītajos 35 gados notikušas visu daudzniecīgu Padomju Savienības tautu ekonomikā un kultūrā. Lielā Oktobra socialistiskā revolūcija atbrīvojusi apspiestās tautības no politiskiem, nacionāliem un ekonomiskiem spaidiem. Agrāk ekonomiski un kultūrali atpalikušie nacionālie rajoni komunistiskās partijas vadībā pārvērtušies par ziedošām socialistiskām rūpniecības un kolektīvizētās lauksaimniecības republikām.

Uz veco, buržuāzisko nāciju bāzes radās, attīstījās un izveidojās jaunas, progresīvas socialistiskās nācijas.

Leniniski-staliniskā nacionālā politika nodrošināja PSRS tautu zinātnes, kultūras un mākslas uzplaukumu. Aug skolu, augstāko mācību iestāžu, zinātnisko institutu, klubu, biblioteku un teātru tīkls. Savienotajās republikās nodibinātas nacionālās Zinātņu akadēmijas. Izauguši plaši nacionālie kadri rūpniecībā un lauksaimniecībā, izveidoti nacionālās inteligences kadri.

Jaunajā piecādē savienoto republiku tautas saimniecības un kultūras tālākā augšupeja vēl vairāk nostiprinās PSRS tautu draudzību un mūsu Padomju Dzimtenes varenību.

Realizējot mierīgas socialistiskās celtniecības programmu, mūsu tauta nekad neaizmirst Padomju valsts dibinātāju — Leņina un Staļina norādījumus, ka nepieciešams stiprināt socialistiskās valsts aizsardzību, visiem līdzekļiem nostiprināt Padomju Armiju un Jūras Kara Floti, vienmēr turēt tās kaujas gatavībā. Padomju Savienības Bruņotie Spēki saņem no socialistiskās rūpniecības vismodernāko bruņojumu un kara tehniku.

Bet mūsu armija ir stipra ne vien ar savu pirmklasīgo tehniku. Tā ir stipra ar savu nepārspēto morāli politisko garu, kareivju un komandieru patriotisko apzinīgumu, nesaraujamām saitēm ar tautu, kura mīl savu armiju un rūpējas par to. Katrs Padomju Armijas un Jūras Flotes karavīrs ar lepnumu apzinās, ka viņa uzdevums ir aizstāvēt savu socialistisko valsti, sargāt padomju cilvēku mierīgo darbu. Šāda armija, kā rāda vēsture, ir neuzvarama!

Amerikanu kara kurinātājiem un viņu sulaiņiem nevajadzētu aizmirst, cik stipra ir Padomju Armija, kas gatava dot iznīcinošu prettriecienu jebkuriem agresoriem, ja viņi mēģinās aizskart mūsu Lielās Dzimtenes robežas. (Ilgi aplausi.)

Biedri! Lielī ir mūsu panākumi visās socialistiskās celtniecības nozarēs. Bet Leņina-Staļina partijas audzinātajiem padomju cilvēkiem sveša ir pašapmierinātība un fedomība. Gūtos sasniegumus viņi uzskata kā pakāpienu cīņai par jauniem panākumiem.

Partijas XIX kongress uzsvēra, cik ļoti svarīgi ir arī turpmāk droši izvērst paškritiku un mūsu darba trūkumu kritiku.

Realizējot šo mūsu partijas vēsturiskā kongresa prasību, enerģiski

2. Padomju Savienības ārpolitika un miera stiprināšana visā pasaulē

Padomju tauta ar savu pašai izdīgo, varonīgo darbu nolīdzina visas pasaules darbaļaudīm ceļu uz gaišu nākotni.

Aizvadītajos 35 gados gūtā pieredze pilnīgi apstiprinājusi pazīstamās Leņina un Staļina tezes par Lielās Oktobra socialistiskās revolūcijas pasaulvēsturisko lomu un nozīmi. Lielie vadoni ne vienreiz vien norādījuši, ka Oktobra revolūcijas starptautiskā nozīme izpaužas ne vien „plašākā” nozīmē — tās ietekmes ziņā uz visām zemēm, bet arī „šaurākā” nozīmē, t. i., tajā nozīmē, ka tās attīstības pamatiezīmes un likumsakarības atkārtosies starptautiskā mērogā.

Lielais Leņins sacīja: „Mūsu ceļš ir pareizs, jo šis ir ceļš, pie kura agri vai vēlu nenovēršami nonāks arī pārējās zemes”. Šie pravietiskie vārdi piepildās.

Sakarā ar padomju tautas heroisko uzvaru otrajā pasaules karā valstis ar vairāk nekā 600 miljoniem iedzīvotāju novērsās no kapitalisma un kopā ar Padomju Savienību izveidoja vareno demokrātijas un socialisma nometni.

Arī tautas demokrātijas valstis 1952. gadā vēl vairāk uzplaukt visās tautas saimniecības un kultūras nozarēs.

Šogad, salīdzinot ar 1951. gadu, rūpnieciskās ražošanas apjoms Čehoslovākijā, Polijā, Rumānijā, Ungārijā un Bulgārijā palielinājās par 22—25 procentiem, bet Albānijā vairāk nekā par 80 procentiem. Pie tam lielrūpniecības un vidējās rūpniecības kopprodukcija vairākkārt pārsniedza pirmskara līmeni.

Strauji realizē tautas demokrātijas valstu elektrifikāciju. Elektroenerģijas ražošana 1952. gadā, salīdzinot ar 1950. gadu, palielinājusies: Polijā un Čehoslovākijā — par 24—25 procentiem, Ungārijā un Rumānijā — par 38 procentiem, Bulgārijā — par 77 procentiem, Albānijā — vairāk nekā 3 reizes un Vācijas Demokrātiskajā Republikā — par 22 procentiem. Par šo valstu draudzību un sadarbību starp citu liecina arī tas, ka sekmīgi realizē elektroenerģijas pārraidi no Rumānijas uz Bulgāriju, no Polijas uz Čehoslovākiju, kā arī savstarpējo pārraidi starp Vācijas Demokrātisko Republiku un Poliju.

Tautas demokrātijas valstu draudzība ekonomisko augšupeju ievērojami veicina lielā un brālīgā palīdzībā, ko tām sniedz Padomju Savienība. Pēc padomju specialistu izstrādātiem projektiem uz PSRS rūpniecības izgatavotās iekārtas bāzes Eiropas tautas demokrātiskajās valstīs un Ķīnas Tautas Republikā uzcelts un jau nodots lietošanā liels skaits jaunu rūpniecību un elektrostaciju.

Balstoties uz Padomju Savienības palīdzību, tautas demokrātijas valstis sekmīgi veic lauksaimniecības attīstības un pārkārtošanas uzdevumu. Svarīgs faktors šajā pārkārtošanā ir valsts mašīnu un traktoru stacijas, kas nodibinātas visās tautas demokrātijas valstīs. Tautas demokrātijas valstu darba zemnieki arvien vairāk tiecas uz kooperāciju, uz lauksaimniecības darba apvienību dibināšanu.

Līdztekus vispārējai ekonomiskajai augšupejai visās Eiropas tautas demokrātiskajās valstīs strauji uzlabojas darbaļu materiālie apstākļi.

Arī Ķīnas Tautas Republika guvusi lielus panākumus trijos gados, kas pagājuši kopā tā laika, kad Ķī-

novēršot trūkumus darbā dažādos komunistiskās celtniecības iecirkņos, padomju laudis nodrošinās piektās piecādes grandiozās programmas izpildi un pārsniegšanu!

niešu tauta savas komunistiskās partijas vadībā likvidēja imperialistu un viņu algotņu — gomindaniešu kundzību un pēma varu savās rokās.

Rūpniecības produkcijas apjoms 1951. gadā, salīdzinot ar 1949. gadu, palielinājās vairāk nekā divkārtīgi. Pie tam 1951. gada beigās atsevišķās rūpniecības nozarēs sasniedza, bet dažos produkcijas veidos — pārsniedza augstāko pirmskara līmeni.

Lauksaimniecībā pozitīvus rezultātus jau devusi lielā zemes reforma, kas pabeigta gandrīz visā Ķīnas teritorijā. Tagad Ķīnas Tautas Republika ražo pietiekami daudz graudu un kokvilnas, lai varētu apmierināt savu iedzīvotāju vajadzības, un tai pat ir iespējams eksportēt lauksaimniecības produktus uz citām zemēm.

Visu tautas demokrātijas valstu saimnieciskās attīstības rezultāti spilgti liecina, ka ekonomiskās blokaķes politika, ko ASV imperialisti piekopj attiecībā uz demokrātijas un socialisma nometnes valstīm, ir cietusi pilnīgu neveiksmi. Šī politika devusi triecienu tiem, kas to piekopj. Kas attiecas uz demokrātijas un socialisma nometnes valstīm, tad tās, atbildot uz blokaķes politiku, sakļāvušās, nokārtojās ekonomisku sadarbību un savstarpēju palīdzību, izveidojušas savu pasaules tirgu, kas stāvo pretim pasaules kapitalistiskajam tirgum.

Otrā pasaules kara svarīgākais ekonomiskais rezultāts, — norāda biedrs Staļins, — ir vienotā visu aptverošā pasaules tirgus saīšana un tātad pasaules kapitalistiskās sistēmas vispārējās krīzes tālākā padziļināšanās.

Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas pārskata referātā XIX kongresam biedrs Maļenkovs dziļi marksistiski analizēja visu mūsdienu starptautisko stāvokli, minēja pārliecinošus faktus un skaitļus, no vienas puses, par demokrātijas un socialisma nometnes spēku pieaugumu un, no otras puses, par pasaules kapitalisma vispārējās krīzes padziļināšanos. Divas attīstības līnijas pašlaik raksturo pasaules ekonomiskā stāvokļa vispārējo ainu.

„Viena līnija — tā ir Padomju Savienības un tautas demokrātijas valstu miera laika ekonomikas neatlaidīgas augšupejas līnija, ekonomikas, kas nepazīst krīzes un attīstās, lai nodrošinātu maksimālu sabiedrības materiālo un kultūras vajadzību apmierināšanu...”

Otra līnija — tā ir kapitalisma ekonomikas līnija, kapitalisma, kura ražošanas spēki mīnājas uz vietas un kura ekonomiku savās spīlēs žņaudz, arvien vairāk pieaugdama, kapitalisma vispārējā krīze un ekonomiskās krīzes, kas pastāvīgi atkārtojas; tā ir ekonomikas militarizēšanas un kara vajadzībām strādājošo ražošanas nozaru vienpusīgas attīstības līnija, tā ir valstu savstarpējās konkurēnces cīņas līnija, kur vienas valstis verdzina citas” (G. Maļenkovs. Pārskata referāts partijas XIX kongresam par VK(b)P Centrālās Komitejas darbu).

Arvien vairāk saasinās nesaskaņas starp Amerikas Savienotajām Valstīm un Angliju, Amerikas Savienotajām Valstīm un Franciju un citām Eiropas kapitalistiskajām valstīm. Risinās amerikāņu un angļu monopolistu atklāta cīņa par naftas, kaučuka, krāsaino metālu, sēra avotiem, par preču noieta tirgiem. Starp Rietumvāciju un Franciju saasinās cīņa, ko rada šo zemju kapitalistu konku-

rence tā saucamajā Eiropas ogļu un tērauda rūpniecības apvienībā, saasinās viņu konflikts Sāras apgabala dēļ.

Pūlēdamies atrast izeju no kapitalisma vispārējās krīzes, kas saasinājusies pēc otrā pasaules kara, ASV imperialisti nostājušies uz jauna pasaules kara gatavošanas ceļa. Viņu mērķis ir nodibināt savu kundzību pasaulē. Tomēr drudžainā bruņošana, ko zem ASV spiediena izvērs imperialistiskā nometne, ar katru dienu arvien vairāk pastiprina grūtības un pretrunas, kas plosa šo nometni, un neizbēgami ved pie ekonomiskās krīzes.

Pēdējā laikā kapitalistiskajās zemēs ražošanas mīnājas uz vietas. Piemēram, 1951. gada I ceturksnī par 100, iznāk, ka ASV rūpnieciskās ražošanas indekss ceturksņos mainījies šādi: 1951. g.: I cet. — 100, II cet. — 103, III cet. — 101, IV cet. — 101; 1952. g.: I cet. — 100, II cet. — 97.

No šiem datiem redzams, ka rūpnieciskās ražošanas indekss 1951. gada II ceturksnī sasniedzis maksimālo līmeni un pēc tam sācis kristies. Šā gada I ceturksnī tas bija tāda pašā līmenī kā pagājušā gada I ceturksnī un turpmāk vēl vairāk pazeminājās.

Rūpnieciskās ražošanas vispārējām līmenim ir tendence pazemināties, lai gan drudžainā bruņošana risinās pilnā gaitā. Iemesls ir skaidrs. Cilvēku rūpniecību sašaurina tik jūtamajos apmēros, ka pat kara rūpniecības straujš pieaugums nespēj segt šo sašaurināšanos. Tādējādi jau asi izpaužas amerikāņu ekonomikas vienpusīgās attīstības rezultāti.

Uzsākušās drudžainā bruņošana, Eiropas kapitalistiskās valstīs arī sašaurina civilprodukcijas ražošanu un ar to rada rūpniecības sastingumu.

Kara ekonomika aprij milzīgus līdzekļus. ASV valsts budžets pēdējos gados kļuvis par tipisku kara budžetu. Tā 74 procenti visi 1952.—1953. gada budžeta paredzēti tiešiem kara izdevumiem, vairāk nekā trīsreizi pārsniedzot kara izdevumus pirms Korejas kara sākuma.

1949.—1950. gadā Atlantijas bloka ietilpstošo Rietumeiropas valstu kara izdevumi sastādīja 6,2 miljardus dolāru. Pēc ASV valdības aprindu prasības šī summa 1952.—1953. gada budžetos palielināta gandrīz līdz 16 miljardiem dolāru.

Drudžainās bruņošanās rezultātā miljardieri un miljonāri sarauž neredzētās bagātības. Septiņos pēckara gados ASV monopolistu peļņa sasniedza gandrīz 220 miljardus dolāru. Tajā pašā laikā nedzirdētā kārtā pieaug nodokļu iedzīvotājiem. Pēc preses ziņām, Trumens savos prezidenta gados savācis vairāk nodokļu nekā visi iepriekšējie ASV prezidenti — 31 cilvēks kopā. (Kustība zālē.)

Visās agresīvās nometnes zemēs drudžainā bruņošanās pastiprinājusi jau tā ievērojamo inflāciju. Naudas apgrozības kanāli pārpildīti ar papirnaudu, Naudas pirktpēja sistematiski samazinās. Neatlaidīgi ceļas plaša patēriņa preču cenas. Strauji pazeminās dzīves līmenis. Darbaļu masu stāvoklis pasliktinās ar katru dienu. Savienotajās Valstīs, Japānā, Anglijā, Itālijā, Beļģijā un Rietumvācijā vien pilnīgu un daļēju bezdarbnieku skaits sasniedz 32 miljonus cilvēku. Aug streiku un strādnieku politisko akciju vilnis.

Tagad buržuāziskie ekonomisti strīdās nevis par to, vai būs vai nebūs jauna ekonomiskā krīze, bet par to, cik drīz tā iestāsies. Raksturīgi, ka visāda veida institūti, kas pēti ekonomisko konjunkturu, atklāti brīdina veikalnieku pasaulē, ka vajag „sagatavoties” neizbēgamai un tuvai krīzei.

Un tajā pašā laikā, lai novirzītu darbaļu uzmanību no viņu grūtā stāvokļa, ASV miljardieri milzīgā propagandas mašīna cenšas mākslīgi

Turpinājums 4. lapa pusē

LIELĀS OKTOBRA SOCIALISTISKĀS REVOLUCIJAS 35. GADADIENĀ

Turpinājums no 3. lappuses

uzpūst kara psihozi. Tā pūlas iepotēt tautai domu par atombombas lietošanas nepieciešamību, katru dienu biedē ne tikai pieaugušos, bet arī bērnus, starp citu, sarīkojot mākslīgas gaisa uzbrukuma trauksmes.

Rezultāti ir skaidri redzami. Daudzi amerikāņi zaudējuši dvēseles mieru. Viņi bieži raugās debesīs, un dažiem no viņiem debesis sāk spīdēt savādi priekšmeti, kas atgādina milzīgus „lidojošos šķīvjus”, „apakšstases”, „pannas” un „zaļas, ugunīgas lodes”. Amerikāņu laikraksti un žurnāli ierāda plašu vietu visādu „aculiecinieku” nostāstiem, kuri it kā redzējuši šos savādos priekšmetus un apgalvo, ka tie esot vai nu ... noslēpumaini krievu šāviņi vai labākā gadījumā — no kaut kādas citas planētas ieradusies lidaparati, kuru uzdevums esot novērot, kas notiek Amerikā! Nevilus nāk prātā krievu tautas paruna: „Bailem lielas acis”. (Kustība zālē.)

Savā vēsturiskajā runā partijas XIX kongresā biedrs Staļins teica, ka kapitalistiskajās zemēs cilvēku un nāciju līdztiesības princips ir samīts, tas aizstāts ar ekspluatatoriskā mazākuma pīlītiesības un ekspluatējamā pilsoņu vairākuma beztiesības principu. Personas tiesības tagad atzīst vienīgi tiem, kuriem ir kapitāls, bet visi pārējie pilsoņi skaitās par cilvēku jēlvielām, kas der tikai ekspluatācijai. Amerikāņu valdošās aprindas atklāti nostājušās uz fašizācijas ceļu. Tās iet Hitlera pēdās, Zemes iekšienē ievieš terora sistēmu, mēģina apspiest visus progresīvos spēkus, komunistiskā partija faktiski izsludināta ārpus likuma, algotas bandas izjauc demokrātisko organizāciju mitingus un sapulces. Nepieredzētus apmērus sasniedzis kara propaganda un gatavošanās jaunam imperialistiskam karam par pasaules kundzību.

Ieturot kursu uz jaunu pasaules karu, ASV valdošās aprindas izvērš Eiropā, Āzijā, Tuvojos un Vidējos Austrumos kara bazu tīklu, uztur šajos rajonos savus bruņotos spēkus. Tās ietiepi pūlas izjaukt mierīgu sadarbību starp tautām. Amerikāņu imperialisti galvenokārt spekulē uz vācu militarisma atdzimšanu. Šim nolūkam viņi cenšas nostiprināt Vācijas sakārtību un pārvērst Rietumvāciju par savu kara placdarmu. Šim nolūkam viņi grib panākt, lai tiktu ratificēta Bonnas vienošanās un Parīzes līgums par tā dēvēto Eiropas aizsardzības asociāciju. Āzijā viņi drūdzināti atjauno japāņu militarismu. Šim nolūkam ASV uzspiekušas Japānai separato līgumu — militāru līgumu, kura mērķis ir arī

pārvērst Japānu par amerikāņu kara placdarmu.

Pirms divarpus gadiem ASV imperialisti uzsāka asiņaino karu pret varonīgo Korejas tautu.

Amerikas Savienotās Valstis kļuvas par reakcijas un fašisma balstu visā pasaulē, par agresoru vispasaules savēršanās centru, kas vērsās pret mieru un tautu drošību. Ne velti visur vienkāršā tauta tā ienīst amerikāņu militaristus, kas ar saviem žandarmu zābakiem samīn tautu tiesības un brīvības.

Bet amerikāņu kara kurinātājiem nav lemts pagriezt vēstures ratu atpakaļ. Visās zemēs pilnā sparā izvēršas tautu atbrīvošanās cīņa pret imperialismu.

Tagad pat visnekaunīgākie amerikāņu kapitāla pasaules kundzības sludinātāji, tādi kā Dalless, jūt bažas, vērojot tautu augošo atbrīvošanās kustību, viņi spiesti publiski atzīt pretamerikaniskā noskapojuma pieaugumu Eiropas un Āzijas zemēs.

Amerikāņu imperialistu sastādīto agresīvo militāro Atlantijas bloku arvien vairāk plosa iekšējās nesaikāšanās starp ASV un Angliju, kā arī starp ASV un Franciju un citām Eiropas kapitalistiskajām zemēm. Eiropas kapitalistisko zemju valdošās aprindas tautas masu spiediena un ekonomisko grūtību ietekmē arvien biežāk izsaka neapmierinātību ar amerikāņu piekopto neslēpta diktata politiku.

Nesen amerikāņu laikraksts „New York Times” rakstīja, ka Rietumeiropas valdībām „sasodīti apnicis justies atkarīgām no ASV”. Tālāk avīze atzīst, ka turpmākā amerikāņu ekonomiskā „palīdzība” nevis uzlabos, bet pasliktinās stāvokli Eiropā.

Notikumi attīstās tādā virzienā, ka Anglija, Francija un citas kapitalistiskās valstis nebūs ar mieru bezgalīgi paciest ASV kundzību un jūgu, bet agri vai vēl mēģinās izrauties no amerikāņu verdzības un nostāties uz patstāvīgas attīstības ceļu.

Oktoobra socialistiskā revolūcija satricināja imperialismu ne tikai tā kundzības centros, tā deva triecienu arī imperialismam aizmugurei, tā periferijai. Tā satricināja imperialisma kundzību kolonijās un atkarīgajās zemēs.

Otrā pasaules kara rezultātā imperialisma koloniālā sistēma krakšķ visās vilēs. Šeit svarīga loma bija arī ķīniešu tautas vēsturiskajai uzvarai.

Imperialistu neveiksmi viņu mēģinājumos apspiest tautu nacionālo atbrīvošanās kustību spilgti pierāda ASV sakāve karā pret korejiešu tautu. Par spīti Korejas pilsētu barbariskai bombardēšanai, bakteriolo-

ģisko ieroču, reaktīvo lidmašīnu un modernā bruņojuma lietošanai amerikāņu un angļu karaspēks nevar salauzt korejiešu tautas pretošanos. Korejiešu tauta ar ķīniešu tautas brīvprātīgo brālīgo palīdzību Korejas tautas vadonā Kim Ir Sena vadībā virsīgi un nelokāmi aizstāv savu neatkarību un brīvību.

Tautas apzīmē ar kauna zīmogu amerikāņu agresorus. Tautas negrib karu, viņas aizstāv mieru un pastiprina savu pretsparu kara kurinātājiem.

Grūti par augstu novērtēt lielo nozīmi, kāda ir nesenajam Āzijas un Klusā okeāna zemju miera piekritēju kongresam — varenai tautu spēku demonstrācijai cīņā par mieru. 37 zemju delegāti, kas pārstāvēja 1600 miljonus cilvēku, paziņoja savu ciešo apņemšanos turpmāk dot vēl enerģiskāku pretsparu kara kurinātāju intrigām. Miera piekritēju spēki aug. Pieņemtas spēkā visu zemju tautu draudzība. Imperialistisko kara kurinātāju aizmugurē arvien biežāk un skaļāk atskan vienkāršās tautas saukums: „Mēs nekad nekarosim pret socialisma zemes tautām.”

Cīņā par mieru arvien vairāk nostiprinās Padomju Savienības un tautas demokrātijas valstu tautu nesatricināmā draudzība.

Aug un pieņemas spēkā Ķīnas Tautas Republikas un Padomju Savienības lielā draudzība — stingra miera ķīla Tālajos Austrumos un visā pasaulē.

Mūsu dižā Dzimtene ir nesagraujams miera balsts. Padomju tauta negrib karu. Tas zināms visai pasaulei. Visu mūsu valsts darbību iezīmē staļiniskā politika — mierīgas jauncēsmes darbs, tautu draudzība, Padomju Savienības intereses, — aizrāda biedrs Staļins, — nav atdalāmas no miera lietas visā pasaulē.

Padomju Valdības miermīlīgā staļiniskā ārpolitika pamatojas uz to, ka kapitalisma un komunisma vienlaikus pastāvēšana un sadarbība miera apstākļos pilnīgi iespējama. Vajadzīga tikai apbūse vēlētājiem sadarbības, gatavība precīzi izpildīt uzņemtas saistības, ievērot līdztiesības principu un neiejaukties citu valstu iekšējās lietās.

ANO Ģenerālās Asamblejas kārtējā sesijā, kas sākās oktobrī, PSRS un tautas demokrātijas valstu delegāti konsekventi atmātko ASV varas vīru diktatorisko agresīvo politiku. Padomju pārstāvji no jauna aizstāv konkrētu programmu istai miera un starptautiskās drošības nostiprināšanai.

Tomēr vienīgi nelabojami mulķi var domāt, ka Padomju Valdības

miera politika liecina par mūsu valsts vājumu. Padomju tauta nav no bailīgajām, tā nebaidās no kara. Padomju valsts nesatricināmais spēks pierādījies ne vienreiz vien — tiklab kapitalistisko valstu intervencijas laikā pret jauno Padomju republiku, kā arī otrā pasaules kara gados. Tagad, kad Padomju Savienība vairs nav viena, kad tā vada demokrātijas un socialisma nometni, tās spēks un varenība ir nesalīdzināmi pieaugusi.

Lielais krievu rakstnieks Aleksejs Maksimovičs Gorkijs rakstīja, ka gadījumā, ja kapitalisti, galīgi zaudējuši prātu aiz bailēm no nenovēršamās nākotnes, raidīs savus kara pūlus pret mūsu zemi, tad „nepieciešams, lai viņus sagaidītu tāds trieciens vārdos un darbos pa mulķu galvām, kas pārvērstos par pēdējo triecienu pa kapitāla pauri un iemestu to kapā, ko istā laikā tam izrakusi vēsture”. Tā tas arī būs, ja agresori iedrošināsies uzbrukt mūsu zemei. (Vētrāini aplausi.)

Biedrīl Nemirstīgais Ļeņins norādīja, ka komunisms aug visur. Nekādas buržuāzisko valdību pūles, nekādas fašistiskās izrēķināšanās metodes pret mūsdienu progresīvajiem cilvēkiem nevar apturēt komunisma ideju izplatīšanos visas pasaules darbaļaužu plašajās masās. Nav tāda spēka, kas varētu pagriezt atpakaļ vēstures ratu, apturēt sabiedrības virzīšanos uz priekšu — uz komunismu.

Jaunie panākumi, kas aizvadītajā gadā gūti Padomju Savienības socialistiskās saimniecības un kultūras attīstībā, tautas demokrātijas valstu sasniegumi attīstības ceļā uz socialismu, miera un socialisma nometnes tālāka nostiprināšanās uzskatāmi apstiprina Ļeņina-Staļina mācības lielo pareizumu un visu uzvarējo spēku.

Mūsu gaitā uz priekšu — uz komunismu vadošais un organizējošais spēks ir Padomju Savienības komunistiskā partija, vienādu uzskatu cilvēku — komunistu kaujinieciskā savienība, kas cīnās par cilvēku sabiedrības pārveidošanu uz marksisma-ļeņinisma teorijas pamata.

Biedrs Staļins, runājot partijas XIX kongresā, teica:

„Pēc tam, kad mūsu partija pārņēma varu 1917. gadā, un pēc tam, kad partija spēra reālus soļus kapitalistu un muļnieku jūga likvidēšanai, brālīgo partiju pārstāvji, sajūsmīnāti par mūsu partijas drosmi un panākumiem, nosauca to par pasaules revolucionārās un strādnieku kustības „Trieceņbrigādi”. Ar to viņi izteica cerību, ka „Trieceņbrī-

gades” panākumi atvieglēs to tautu stāvokli, kuras smok kapitalisma jūgā. — Es domāju, — sacīja biedrs Staļins, — ka mūsu partija ir attaisnojusi šīs cerības, it īpaši otrā pasaules kara periodā, kad Padomju Savienība, sagraudama vācu un japāņu fašistisko tiraniju, izglāba Eiropas un Āzijas tautas no fašistiskās verdzības draudiem”.

Rezumējot aizvadītajos gados gūtos rezultātus, mēs redzam, ka ceļš uz socialisma uzvaru mūsu zemē nav bijis viegls. Mūsu ceļā bija ne mazums grūtību. Taču mūsu partija vienmēr ir bijusi kaujas gatavība un šķērsmīgi pārvērtējusi visas grūtības un šķēršļus.

Tagad katram skaidrs, ka Padomju vara mūsu zemē nebūtu pastāvējusi pat 35 dienas, nemaz jau nerunājot par 35 gadiem, ja nebūtu varonīgās Ļeņina-Staļina partijas, kura cieši saistīta ar tautu un kurai tauta bezgalīgi uzticas.

Komunistiskās partijas vadībā padomju tauta padarījusi savu valsti varenu un neuzvaramu. Šeit liels vēsturisks nopelns ir partijas un tautas vadonim biedram Staļinam. (Vētrāini, ilgi nerimstoši aplausi.) Biedrs Staļins vairāk nekā ceturtdaļgadsimta pēc lielā Ļeņina nāves droši ved mūsu partiju un padomju tautu pa jaunās komunistiskās dzīves celtniecības nestaigātajiem ceļiem. Lūk, kāpēc mūsu zemes un visas pasaules darbaļaudis tik bezgalīgi uzticas gudrajai staļiniskajai vadībai, tik ļoti tic komunistiskās partijas politikai, Staļina ģenijam. Lūk, kāpēc padomju tauta un visas pasaules darbaļaudis tik ļoti mīl biedru Staļinu. (Vētrāini, ilgi nerimstoši aplausi.)

Lai dzīvo Lielā Oktobra socialistiskā revolūcija, kas pavēra jaunu laikmetu cilvēces dzīvē!

Lai dzīvo varenā Padomju Savienība — miera, demokrātijas un socialisma nesatricināmais balsts!

Lai dzīvo Padomju Savienības Komunistiskā partija, Ļeņina-Staļina partija!

Lai daudzus gadus dzīvo mūsu dārgais skolotājs un lielais vadonis Staļins! (Vētrāini, ilgi nerimstoši aplausi, kas izvēršas ovācijā. Visi pieceļas.)

Zem Ļeņina-Staļina karoga uz priekšu — uz komunismu!

(Ziņojuma nobeiguma vārdus klātesošie uzņem ar dedzīgām ovācijām par godu gudrajam vadonim un skolotājam, padomju tautas vēsturisko uzvaru organizētājam un iedvesmotājam, visas progresīvās cilvēces ģenijam lielajam Staļinam.)

Par padomju tautas kulturalo vajadzību maksimālu apmierināšanu

V. KALPINS,

Mākslas lietu pārvaldes priekšnieks

stāsts „Ļeņina lielā deg spuldze”. Vēlās Kacēnas apraksti par lielajām komunisma celtnēm un to slavenajiem celtniekiem.

Labākajiem literatūras darbiem līdzās cienīgi var nostāties arī citu mākslas nozaru talantīgākie snieguni. Augstā idejiskā un mākslinieciskā līmenī Valsts Dalles teātra kolektīvs veicis N. Gogoļa klasiskā darba „Mirušās dvēseles” inscenējumu. Tā ir viena no pēdējā laika visievērojamākajām parādībām latviešu padomju skatuves mākslā, kas savukārt liecina, ka Dalles teātris spējis vēl vienu soli uz priekšu pa ceļu, kas ved prom no tā pagātnes kļūdām un maldiem. Šī panākuma kaidināšanā izšķirēja nozīmi bija Maskavas Akadēmiskā Dalles teātra vadošu mākslinieku līdzdalība.

Starp visām Valsts operas un baleta teātra radošajām uzvarām pirmā vieta pieder D. Kabalevska operas „Taras dzimta” uzvedumam. Ievērojams cēlums ir arī tas fakts, ka šis pagaidām ir pirmais izcilās padomju operas jasnējums brālīgo padomju republiku tautu valodās.

Oktoobra revolūcijas 35. gada svētkos Valsts Akadēmiskais Dramas teātris sniedza Majarevska lugas „Pirms vētras” lielisku inscenējumu. Vēsturis-

kie notikumi pie Ļeņas 1912. gada aprīlī, kuriem tik izcila vieta partijas vēsturē, atdzimst uz skatuves ar tādu spēku, ka vienaldzīgs nevar palikt neviens šīs izrādes apmeklētājs. Cienīgi līdzās šim meistardarbam nostājas A. Afriņģeņa lugas „Mašēna” uzvedums. Kaut gan kopš pirmizrādes pagājis jau krietas laika sprīdis, skatītāji, sevišķi mūsu līdskārtas jaunieši, vēl vienmēr vērti šim izcilajam darbam lielu uzmanību.

Valsts Krievu Dramas teātris aizvadītajā gadā piedzīvojis virkni neveiksmju. Tomēr Gorkija klasiskā darba „Vasarnieki” uzvedums, ko vadīja jauns režisors, Maskavas Teātra Instituta absolvents S. Karučinskis, liecina par kolektīva iespējām un ir kīla, ka, pareizi vadīts un audzināts, tas var cienīgi pārstāvēt mūsu republikā lielās krievu tautas brīnīgā skatuves mākslu.

Nesen noslēdzās Latvijas Padomju komponistu savienības valdes plenums, kura gaitā atskanēja un apsprieda virkni skandāru. Tādā kārtā šis plenums izvērtās par mūsu komponistu radošu atskaiti Oktoobra svētku priekšvakarā.

Plenums apliecināja, ka latviešu padomju komponistu rindās stājusies virkne jaunu talantīgu skapražu, kas brīvi no pagātnē lemantotām kļūdām. Savukārt buržuāziskajā Latvijā augošie un izglītotie komponisti radoši pārvērtē līdzšinējās pozīcijas tādā virzienā, ka tas norādīts partijas Centrālās Komitejas vēsturiskajā lēmumā par V. Muradell operu „Lielā draudzība”. Šo slēdzienu pilnām apstiprina tādi skandāri kā komponista M. Zariga oratorija „Cīga ar Velna purvu” un sevišķi viņa dziesmu cikls „Sirdsbojā gaisma” (Raipa teksti), kā arī A. Skultes, P. Smilgas, J. Ķepiņa, I. Dāmaņa sacerējumi.

Par tradīciju kļuvas gadskārtējās tēlotājas mākslas izstādes, ko atklāj Oktoobra svētku priekšvakarā un par godu tēlēm. Sogad izstādīto darbu klāsts ir mazāks nekā pērn un aizpērn. Tas nenozīmē, ka gleznotāji un grafiķi būtu strādājuši mazāk. Lieta tā, ka žūrijas komisija bijusi daudz stingrāka un centusies pacelt izstādes kvalitatīvo līmeni.

Eksponēto darbu klāstā centrālā vieta pieder Staļina premijas laureata O. Skulmes pazīstamajai gleznei, kura attēlo V. I. Ļeņinu Latvijas nodaļa sociāldemokrātiskās kongresā Briseļē 1904. gadā. Nobriedušais glezniecības

meistars te dod paraugu gleznotāju jaunajai paaudzei, kā radoši jāuzņem kritika un jālabo tās uzrādītās kļūdas, kā daudz gadu ilgos, neatlaidīgos pūlīgos sasniegums arvien augstāks profesionālais līmenis un mākslas darba tedarbes spēks.

Iepriecina jauna mākslinieka Kozina audeklis „Pie pārbruktuvēs”, kas pārliecinoši atklāj padomju dzīves skaistumu. Starp pārējām izceļas mākslinieku Ed. Kalniņa, H. Likuma, Mākslas akadēmijas absolventa Andriņko un citu jaunākās un vecākās paaudzes meistaru darbi.

Krietni strādājuši skulptori. Droši un radoši viņi ķērušies pie visatbildīgākā uzdevuma veikšanas — V. I. Ļeņina un J. V. Staļina tēlu atveidošanas mākslas darbos.

Tomēr, lai nodrošinātu socialisma pamatlikuma būtisko prasību un maksimālu apmierinātu visu sabiedrības locekļu kulturalās vajadzības, mums vēl ir daudz par maz labu literatūras un mākslas darbu. Tāds secinājums neizbēgami rodas no galveno panākumu uzskaitījuma.

Apbrūnāti ar partijas norādījumiem par mūsu laikmeta pozitīvā varoņa tēla atveidošanu visā tā cilvēciskajā dziļumā, būdami skaidrībā par radoša mākslinieka attieksmi pret mūsu dzīves ēnas pusēm, izpratuši to, kas mūsu dzīvē ir tipisks, Padomju Latvijas mākslinieki pārkāpj varenā Oktoobra laikmeta 36. gada sliekšni, kurā tie apņemas nolīdzināt savu parādu tautas priekšā.

Meinhards Rudzītis

Oktoobra gaisma Drisvijos

Veltījums Latvijas, Lietuvas un Baltkrievijas PSR kolchozniekiem, elektriskās spēkstacijas «Tautu draudzība» celtniekiem.

Kur latvietis, baltkrievs un lietuviešs
Drisvijos izsenis tikās,
Tiem tumsā un trūkumā nika viss,
Dzīve — bez ziedojā likās.

Kā ērces tos izsūca budži un pans,
Un pārnīkts, līkīgi smaidot,
Pie svētbildes nolietis zemnieks un gans,
No debesīm glābīgu gaidot.

Gan tie, kam bij ceme un vara, un lomsta,
Vēl tautību ienaidu kura, —
Bet šalca: «Reiz postom un trūkumam sust!»
Drisviju ezers — kā jūra...

Un ilgi tā bija, — līdz, brāzmojot spēš
Un aizberot nedienu pēdas,
Te brīvību atnesa Oktoobra vējš,
Kliedējot miglu un bēdas...

Nu vecajos novados laikmets ir cits,
Zied kolchozu dārai un druvas,
Un laudis sev pašiem un kaimiņiem tic,
Jo domas un gaitas tiem — tuvas.

Ik dziesmā nu viņiem dzīkst jaunība, prieks,
To vārdus lai Dzimtenē nesu:
— «Te «Tautu draudzība» pamatus liek,
Ceļ Drisvijos kolchozi HES-u!»

Kur lielceļi pakalnē kopā rit
No Minskas, no Viļņas un Rīgas,
Jo dienas, jo augstāk vilpus sit
Uzvaras daudzbalstīgas.

Dun būvbedrē celtni, dārd buldozers,
Gulst aizsprastā betons un oļi,
Uz laimīgu nākotni vārtus ver
Varenie piecades soļi.

Kad krēsla no kolchozu ciematiem bēgs,
Kad istabās spuldes deģa spodras,
Teiks laudis: — «Lūk, tautu draudzības spēks
Šķēļ tumsu, kā acis modras.

Te mirdzums lai dzīvi un sirdis sien
Ar saulainās rītdienas audiem,
Par miera lai iedvesmo cīņās arvien,
Pret karu, pret ienaida draudiem.»

... Ir Drisvijos spēki... Tur pavaras...
Pūst Oktoobra gaisma un rosmē —
Tā Lēpina, Staļina ģenija stars,
Tā Dzimtenes celtnieku drosmē!

Biedri, lai droši mēs esam!

LIDIJA FREIMANE,
Staļina premijas laureate

nav. Padomju varas gados mūsu Dzimtenē uzceltas neskatāmas modernas rūpnīcas un fabrikas, brīnīšīgas celtnes pilsētās un laukos, strādniekiem un kolchozniekiem. Savu mazuli, ko lūgā nogalināja piedzēruša stražņika zābaka spēriens, tagad katrā mātē — strādniecē var pa darba laiku atstāt saulainā, labi apgādātā bērnu novietnē. Trifona dēls Petja, ko lūgā redzam smagā, nepiemērotā darbā novārdzinātu, šodien, tāpat kā miljoni padomju jauniešu, varētu apmeklēt skolu, mācīties, izkopt savas spējas.

Kas gan bija katrs atsevišķi lūgā atļautie Nikita Ruskichs, Fjodorovs, Glafira, strādnieks Stepanas, skolotāja Svetlova un citi viņiem līdzīgi, it kā neievērojamie cilvēki? Cara patvaldība! Likas, ka tā viegli viņus «nomierinās», pieļietojot nūjas, katorgu, nošaušanu. Bet ar to nebija iespējams lebidēt, apturēt revolucionāro kustību, vētru vēstnesi. Lēpina-Staļina partijas vadībā visi šie vienkāršie cilvēki kļuva par milzīgu spēku, kas izcīnīja pasaulvēsturiskas uzvaras Oktoobra revolūcijas cīņās, cīņās pret padomju varas ienaidniekiem.

— Biedri, lai droši mēs esam! —

ŠONEDĒL

8. novembrī Dailes teātri K. Treņeva lūgas «Lubova Jarovaļa» pirmizrāde. Sākums plkst. 20.

8. un 9. novembrī Filharmonijas zālē Atzkārtu ungeru tautas muzikas, dziesmu un deju ansambļa koncerts. Mākslinieciskais vadītājs Djula Galamboši. Sākums plkst. 20.

11. novembrī Filharmonijas zālē simfoniskais koncerts. Piedalās Radiokomitejas simfoniskais orķestris. Diriģents LPSR Nopelniem bagātais mākslinieks, Staļina premijas laureats Arvids Jansons. Solists Boriss Gutņikovs (vijole). Programā Čaikovska skaņdarbi. Sākums plkst. 20.

12. novembrī Latvijas Padomju mākslinieku savienībā teātru dekoratoru un

13. novembrī Latvijas Padomju mākslinieku savienībā teātra dekoratoru un

noformētāju sekcijas sanāksme. Sākums plkst. 19.

14. novembrī Latvijas Valsts bibliotēkā lasītāju konference par Tautas rakstnieku, Staļina premijas laureatu Andreja Upiņa romānu «Plaša mākonis». Konferenci vadīs doc. E. Sokols. Sākums plkst. 19.

Latvijas Padomju mākslinieku savienībā jaunrades nama «Majori» mākslinieku darbu izlirzājums. Sākums plkst. 19.

Latvijas Valsts filharmonijas zālē latviešu padomju rakstnieku jaunradel vēltis vakars, kurā savus darbus lasīs Vladimirs Alatrevs, Valija Brutāne, Cecilija Dīnere. Staļina premijas laureats Arvids Grigulis, Zanis Grīva, Jānis Grois, Anatols Imermanis, Valde-

dziesmas vārdi atgādina mums šos revolucionārus, kas, nežēlojot viadragāko, kas ir katram cilvēkam — savu sirdsdedzi, savas asinis, savu dzīvību — izcīnīja tautam jaunu dzīvi, padomju teikartu, brīnīšīgo socialistisko tēlienu.

Ar tādām domām un jūtām es iedzīvinājos skolotājas Svetlovas tēlā. To pārdzīvoja visi aktieri, manī darba biedri, radot lūgas «Pirms vētras» izrādi. Kopā mēs gribējām skatītājiem sniegt patiesu pagātnes dzīves atspoguļojumu, lai tās varētu cilvēkus savilgtu mūsdienu cilvēkus — komunistu laimīgu celtniekus.

Oktoobra revolūcijas 35. gadadienu mēs svinam apstākļos, kad padomju tauta spraļā darbā visās dzīves nozarēs realizē partijas XIX kongresa lēmumus. Tukšnešu smiltāji tiek pārvērsti auglīgās druvas. Uz ģeogrāfiskām kartēm atzīmē jaunus kanālus, jaunas jūras. Arvien augstāk zilgē paceļas komunistu dižocēlnes. Arvien bagātāka, vērtīgāka un skaistāka vērtības padomju cilvēku dzīve, aizraujošā kļūst viņu radošais darbs.

— Biedri, lai droši mēs esam! — šie veco revolucionāru dziesmas vārdi sasaucas ar mūsu dzīlākajām padomju patriotisma jūtām.

Krāšņa zēls un vēl varenāka kļūs mūsu mīļā Padomju Dzimtene!

Viņi neko nav iemācījušies...

NIKOLAJŠ ATAROVŠ

Kad tuvojas mūsu lielās gadadienas, kad mūsu pilsētu ielās atkal notiek pirmie priekšvēlēšanu sagatavošanās darbi, kad mums aiz muguras palicis vēl viens cīņu un uzvaru gads, — mēs ar sevišķu uzvarētājiem raksturīgu spēku un skaidrību atceramies pārdzīvoto. Un, it kā ierodoties uz kārtējo medicīnisko apskati, mūsu priekšā iznirst visa bojā ejai nolemtā privatizācieku šķira, kas ar naida, bailu un mantkāres konvulsijām kā ar neprātu keburēm ieraksta pasaules vēsturē savas nolādētās esamības pēdējās nodaļas.

Kad es tā tedomājos mums naidīgo pasauli, kā visprecīzākais, vistuvākais pēc dabas manā priekšā nostājas klostera priekšnieks Melanijas tēls no M. Gorkija «Jegora Bulčovs». Man nekad neapniks skatīties šo izrādi, nekad neapniks sajūsmāties par Gorkija ģeniju, kas ar trim vilcieniem uzzīmējis šķiras seju — Melanijas naidu, Melanijas mantkāribu, Melanijas baili...

Ne Gorkija lūgā, ne pasaules pēdējo trīsdesmit piecu gadu vēsturē Melanija neapēd vadošo lomu. Pasaules reakciju ved cīņā pret mums citi barveži. Bet Melanija — tā ir pasaules reakcijas augsne, no kuras kā dzelzskābe izaug visa tās cilvēknaida politika, visi tās diplomātiskie, ekonomiskie, militārie noziegumi.

Vilsons... Puankarē... Kerzons... Musolini... Bet vai tad tas nav Melanijas spēks viņu rokā, kas gatavs izdurt pašu darba cilvēces sirdi, lai apmierinātu alkātīgās mūķenes rījību, lai pestrādātu visas tās nekārtības, uz kurām tik kārs bezdarbības samaitātājs, no darba atradinājis cilvēks? Vai tad ne viņas kalķa balta seja zem melnās kapuces — dievbijības un saldkaisties, naida un šausmu riebigais sajaukums — atspoguļojas Romas pāvesta un Cam Kaļi, Vrangela un de Golla — visu šo dzīvo un mirušo tumsas valstības ēģēlisko amatpersonu portretos? Vai tad ne viņa maītā pasaules kultūru ar savu pūstotāju Zobunuņu čukstiem un valmānām, kurās par sauju sudraba nemas ārstē cilvēci (ar nāvi) no visām tās kalēm — «kā dzeltenām, tā melnām»? Vai tad ne viņas uzstūtie svētkāmgie Prokofiji ar saujā sazmiegtu do-

laru — rakstnieki, zinātnieki, filozofi — te uzdanco, te divbalsīgi ledīcas, atdarinot ziemas vēja aurušus?

Krusts ir zobens! — ārpriekšas dusmas pārņem Melaniju. Un kā atbalis šie novēlējumi atkārtojas gan pāvesta 1937. gada enciklikā, aicinot uz krusta karu pret Padomju valsti, gan Hitlera un Čamberlena konfidencialajā sarunā Berchtesgadenā, kad pusstundas laikā viens, pēc tam otrs spalvainis rādītārpirksts vairākas reizes vilka uz Eiropas kartes neredzamu ceļu no Vācijas robežām uz Maskavu...

Naidu, baili un mantkāribu...

Tagad, laikam, valrs nesameklēt to radītu, kurš Ziemas pils šturmešanas nakts rituālmā uzklabināja uz morzes — visiem, visiem... visai darba cilvēcei — Lēpina aicinājumus par mieru. Varbūt tas bija Baltijas jūrnīkss, noguris, ar skaistu, gudru krievu cilvēka seju, dežūras bezmiega izmocīts, ar kura rokām tehnikas brīnums — radiotelegrāfs — pirmo reizi raidīja eteri aicinājumu darbalaudim apvienoties, sludināja priekā vēsti, cēla visas pasaules grūtības uz cīņu par savām likumīgajām tiesībām.

Lūk, kādā domakalnā rītā radās drauds privatizācieku pasaulē — drauds pašai tās pastāvēšanai.

Un sākas!... Junkeri nostiprinās Maskavas Kremli. Atamans Dutovs aulekšoja gar savu atamaniešu ierindu Orenburgā. Čerkesi (pinkainās papahās ar baltu lentu ieslīpi) lauzās uz Rostovu. Kaledins Novočerkaskā pārlādēja savu brauniņu pirms tam kā ielaist lodī deniņos... Nogalināja Volodarsku... Neliēši divreiz šāva uz Lēpina... Lokarts pa angļu misijas logu skatījās, kā uz visām pusēm došas skatīnēki.

Pasaules reakcijas dzīvnieciskais naidis šāva, dedzināja, spēdja rokās dolaru zūksnus... Naktī, ar izdzēstām ugunīm, stepeni, pa zagļu modeli, atstāja Sanfrancisko militārais transportkūģis «Tomass», lai atzvestu uz Krie-

viņu ģenerāli Grevsu un divus tūkstošus interventu. Sagrēbusies kā lieldienas, izgāja uz telām satikt glābēju cīnītāji kungi un kundzes daudzās Krievijas plejūras pilsētās. Ar pavēli, metot pukes pie svešzemnieku kājām, ar ielās izklātiem, gan palēti, gan, tepikiem, ar dziesmām baznīcās, ar sauldām zvānu skaņām — tā viņi sagaidīja savaļos: francus, angļus, vāciešus, grieķus, japāņus, amerikāņus... Un patiesi, kā lieldienās skūpstijas uz ielām.

Bet tai pašā laikā sleviešu «nāves bataljona» izdaudzināja komandiere baltgvardiete Bočkareva lien uz ceļiem Vilsona priekšā, noved viņu līdz asarām, lūgdamās glābt krievu civilizāciju. Bet tai pašā laikā amerikāņu sūnis Krievijā Fransiss iesniedz pieprasījumu ASV valsts sekretāram Lansingam: «Kādas ir jūsu domas, lai ar Krieviju apietos tāpat kā ar Ķīnu...»

Ar dzīvniecisku naidu interventu apšāva mūsu tautas labākos dēlus — Mūdjugas saļā pie Archangelskas, Aščabadas smiltājos, kūrpi aizveda no Eaku divdesmit sešus komisarus. Lokomotīves kurtuvē sadedzināja Sergeju Lazo tālajā Pjēļrā.

Intervencijs... Blokaide, kas aptvēra visus jūras ceļus uz Krieviju... Bads... Ar krustu un bumbām, ar teroristu maueru un diplomātiskām nolām, ar bado un uģim, ar slepeni piemestām trockistiskām laptiņām un apģieztajām kulaku šautenēm, ar aviņu meliem un biržas operācijām, ar japāņu lozmēļiem un spiegu fotokamerām, ar slepenām norunām un Romas pāvesta svētbū, bet vēlāk — ar Richthofena gaisa armādām un atkal ar visas Amerikas valsts kases dolariem — ar visu, kas gadījās pie rokas, pasaules reakcija šturmeja mūsu Padomju valsti pagājušo trīsdesmit piecu gadu laikā.

Pieprasījums pēc Padomju Savienības ienaidniekiem pasaules reakcijas birā nekad nav mazinājies. Te noderēja visi: cara ģenerāļi, melnie bamači, baltgvardieji teroristi, kas bija gatavi šaut vienai uz ko — uz padomju diplomātu Vorovsku vai Francijas prezidentu Dumeru, provokatori, kas gatavi uzspriest vai nodedzināt

vienai uz ko — Sofijas katedrālī vai Berlīnes reichstagu, rūpnīcības partijas profesori, trockistiski buchariniskie slepkavas, kas pacēla roku pret mūsu Kirovu, japāņu samuraji, hileiriskie leitnanti baltos cimdos, visnētrākie nodevības padibenes — tādi kā Tito, Čača viņiem vienmēr bija zināma. Pēdējo reizi to nolēca prezidents Trumens, asģņēnot visa šī pelējuma kultivēšanai vairumā simt miljonus dolaru.

Naidu padara aklū.

Viņi būvēja savus plānus uz naidu, — kas tur ko brīnītis, ka nebija neviena gadījuma, kad naidis nebūtu sagādājis viņiem vismūķīgāko pārrēķināšanos mūsu iekārtas spēka noteikšanā.

— Divas nedēļas, nevienu dienu ilgāk nemoturesies!

Viņi vadījās no tā, ka Padomju zemei nav izveidotas armijas... bet, ja armija izveidota, tai nav apbruņojuma... bet, ja apbruņojums iegūts kaujā, tad nav kadru komandieru...

Tā laikā Krieviju viņi uzskatīja par tukšnesi, kurā aizies bojā padomju vara.

Viņi teica: atslēdzniekiem un krāsotājiem nav pa spēkam pārvaldīt valsti. Teica, ka komunisti neprotot salinākot, protot tikai graut. Teica, ka partija jau izirstot, bet masas nesaprotot tās lozungus un uzdevumus. Teica, ka socialisti esot fantastika un utopija.

Pēc tam viņi lika cerības uz ekonomisko intervenciju — aicināja mūs uz Dženovu un Hagu. Kā viņi būtu gribējuši pārvērst mūsu zemi par bezspēcīgu agraru piedēkli kapitalistiskajai pasaulei, nostādīt to — neapbruņotu un vāju — toreizējās Lietuvas, Latvijas, Igaunijas stāvoklī!

Viņi priecājās par katru Trocka, Bucharina, Zinovjeva apmelojošo izlēcenu, uzbaroja šos neliēšus, kuri pestrādāja vienu noziegumu pēc otra, lai restaurētu kapitalismu.

Viņi gaviļēja, kad japāņu militāristi izraisīja kaujas smiltājos barchanos pie Chalchingolas.

Viņi no visa spēka, gatavi pārpīst no piepūles, pūta uz hiteriski mākonī, lai negrais pagrieztos uz austrumiem... Un atkal naidis aptumšoja acis: 1944. gadā viņi ticēja neizbēgamai Padomju Savienības sakāvei.

1945. gadā ticēja, ka nav iespējams ātri atjaunot sagrāuto. 1947. gadā centās pārliecināt sevi, ka tagad gan viņi viegli samīs mūs: mēs taču vēl ilgu gadus nespēsim organizēt atombumbu ražošanu...

— Dzīvosim — redzēsim... — uz visiem šiem pārgājumiem un praviotojumiem mierīgi atbildēja mūsu partija.

Divas nedēļas. Divi mēneši. Divi gadi. Divi gadu desmiti... Padomju iekārta pastāv jau trīsdesmit piecus gadus.

No vismācītākajiem un izsmalcinātākajiem, lelles mākslīgo smaidu atgādošiem, naida izpaudumiem līdz visatklātākajiem un asinātākajiem, kā japāņu okupanta durķis, — ar visām šķiras apzīnās nokrāsām spēlēja pasaules reakcijas ārējā politika. Mainījās naida izpausmes formas, bet naida būtība palika vienmēr tā pati — Melanijas naidis...

Un Melanijas baili! Bēguļojošie zaldāti pabaidīja klostera priekšnieci: nokāva govī, pīdraudēja nodedzināt klosteri. «Pūts dumpojs!» — Melanija griež zobus.

Bailis valda privatizācieku pasaulē. Ir no kā baldīties! Labi paēduši, uzkopti, pieraduši pie savas izvirības, dzīves kārtību saskatīdami savā bagātībā — kā viņi baldās no dumpīgā «pūļa» visā pasaulē: Anžū provincē Francijā, Esekas grafiestē Anglijā, Luizlanas štata ASV... Pilsopkara laikā baltgvardiskie bēgli no Novorojskas un Sevastopoles, ķīniešu bēgli no Nankinas un Kantonas, poļu Radzivilas, ungāru Esterhāzi, čehu Batjes... kā viņi baldās no socialistiskās revolūcijas bargās elpas!

Priekš viņiem katrs partizānu šāviena Vietnāmas džungļos skan viņu pašu iela.

Zinājumā «Par zemnieku kustību Hunanas provincē» Mao Cze-duns runāja par Ķīnas muļnieku — visu šo «tuchao» un «leševu» — šausmām, kad tos pēc gadu tūkstošiem pirmo reizi piemeklēja sociālā revolūcija.

— Lešens kļuva melns no bailēm, — smaidīdams runāja Mao Cze-duns 1927. gada martā.

Bailis!

Supriņš J. 8. lapa pusē

JAUNĀS PIECĢADES CELTNES

Padomju Savienības Komunistiskās partijas XIX kongresa direktīvas par jauno piecģades plānu paredz realizēt grandiozu mierīgās kapitalās celtniecības programmu. Plaša celtniecība izvērties arī Padomju Latvijas pilsētās, sevišķi jaunajos apgabalu centros — Liepājā un Daugavpilī. Jau tagad šeit norit būvdarbi tādos apmēros, kas piecģades beigās pilnīgi pārveidos šo pilsētu seju.

Liepāja — viena no lielākām un skaistākām Latvijas pilsētām. Visā buržuāziskās iekārtas laikā šeit netika uzcelta neviena kaut cik lielāka celtnie. Totties fašistiskie iebrucēji Liepājas centru un veselās tās kvartālus pārvērtā drupu kaudzēs. Pēc kara gados Liepāja jau jūtami izmainījusi savu izskatu, drupu vietā paceļas jaunas dzīvojamās ēkas, rūpnīcas, zaļo skverī. Jo sevišķi strauji būvniecības temps iezīmēties tieši pēdējā laikā.

Republikāniskajā Projektu Institutā arhitekta Kruglova vadībā pašlaik izstrādā Liepājas centra izveidošanas detaļu projektu, pēc kura pie Liepājas tēlā paredzēts radīt jaunu pilsētas laukumu, ap kuru paceļies jaunas sabiedriskās, administratīvās un dzīvojamās ēkas. Kā viena no galvenajām celtnēm šeit atzīmējams Liepājas apgabala Padomju nams, kura būvniecība uzsākta jau šā gada jūlijā. Būvdarbus paredzēts pabeigt 1953. gadā un namu nodot ekspluatācijā 1954. gada sākumā. Ekā novietosies apgabala Izpildu ko-

Padomju nams Liepājā. Projekts

miteja, Latvijas Komunistiskās partijas apgabala komiteja un Lēpina komunistiskās jaunatnes savienības apgabala komiteja.

Ekā ar savu galveno fasādi vērstā tieši pret Lielā ielu. Taj priekšā, laukuma centrā, veidosies skvers un tātad pacelsies apmēram 12 metru augsts V. I. Lēpina piemineklis.

Padomju nama ēka kā pēc savas nozīmes, tā arī novietnes būs dominējošā laukumā un viena no lielākām Liepājā. Tās kubatura 35.000 kbm, galvenā fasāde 75 m gara, augstums 22 m. Ekā projektēta četrus stāvos ar cokoļu. Galvenā ieeja, kas uzsvērtā ar spēcīgu kolonādi un plašām ārējām kāpnēm, ievēd centralajā vestibīlā, no kura

divas galvenās kāpnes ved uz augšējiem stāviem. Ekā paredzētas darba telpas 400—500 cilvēkiem, konferenču zāle ar 300 vietām, sēžu zāles, plašas pieņemšanas telpas un ēdnīca ar virtuvi. Paredzēta automātiskā telefona centrāle. Viss ēka radīdā, radīdā, cētas arī sēdvietas konferenču zālē, lai sanāksmju dalībnieki varētu noklau-

sīties runu tulkojumus. Centralajā vestibīlā divi lifti darbinieku un apmeklētāju vajadzībām.

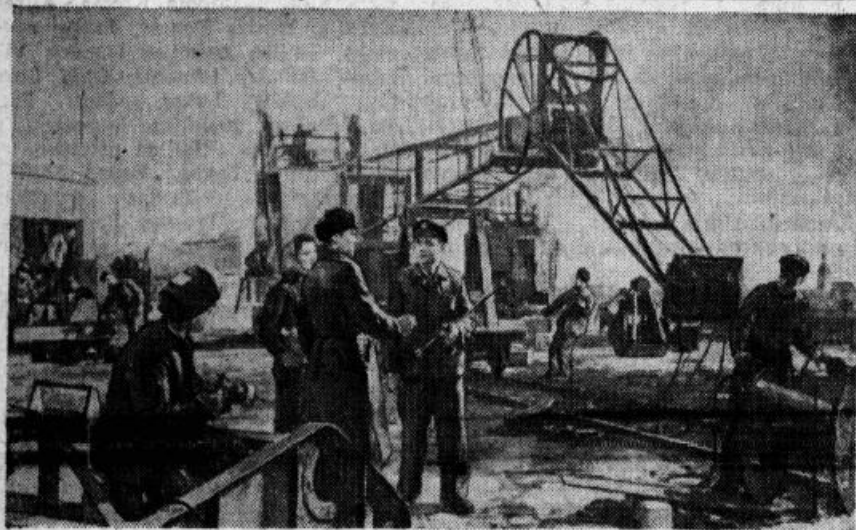
Celtnes ārējais veidojums prasīja, lai ar vienkāršiem arhitektoniskās izteiksmes līdzekļiem būtu izteikts tās saturam atbilstošs monumentalī administratīvās ēkas raksturs. Augstā cokola pabūve, spēcīgā dzega līdzsvarota ar vertikālo pilastru daļumu un kolo-nādi ēkas asī. Galvenā fasāde vērstā uz dienvidaustrumiem; kas nodrošinās labvēlīgu fasādes apgaismojumu un izceļ tās reļefu. Atsevišķas arhitektoniskās detaļas fasādē iecerētas nacionālās mākslās formās.

Ekas cokola pabūvi 2 m augstumā paredzēts ietvert ar vietējā granīta plātnēm, tāpat granītā kaļtas galvenās ārējās kāpnes. Ekas pārējās ārējās paredzēts veidot dekoratīvā apmetumā ar marmora graudiem, gaļšos toņos.

Telpu iekšējā apdare veidosies atbilstoši to nozīmei un raksturam, pielietojot mākslīgo marmoru, augstvērtīgu koku darinājumus, kaļumus, bronzas lijumus un mākslinieciskus ģipšu veidojumus.

Mūsu arhitektu jaunradei pavērsās vēl nebijušas iespējas, kas vienlaikus uzliek mums pienākumus un atbildību dot idejiski augstvērtīgus socialistiskās arhitektūras paraugus.

Arch. A. Alvars,
Liepājas apgabala Padomju
nama projekta autors

5. novembrī Latviešu un krievu mākslas muzejā atklāja Lielās Oktobra socialistiskās revolūcijas 35. gadadienai veltītu Padomju Latvijas mākslinieku darbu izstādi. Publicējam divu izstādē eksponēto gleznu reprodukcijas.

Pa kreisi — N. Breikša, U. Prēdeja, O. Urbāna gleznas «Rīga komunistiska celtnie» reprodukcija. Pa labi — L. Kokles gleznas «Miera zemē» reprodukcija.

Viņi neko nav iemācījušies...

Turpinājums no 5. lapa pusē

Sodien, es domāju, pat tālajā Ekvadorā, nē, vēl tālāk — tūkstošiem kilometru no Ekvadoras krastiem, Klusā okeāna plašumos, Galapagosas salas dzīvo šausmu izmociņi buržuāzijas turienes velkainieki, dārglietu turētāji, biznesmeni, visi šie, Staļina vārdiem runājot, «alzejošie un nodzīvojušie», kuri sēro, nonākot klīnisku bailu stāvoklī no vārda «Kremlis», un gatavi nakts laikā apakšvēlā mēsties uz ielas, kad viņiem sapņos sāk rādīties «sarkanie emisari»...

Es biju vēl zēns, kad nelielā Kaukaza pilsētiņā marta nakši, vienā no tām bezvaldības nakšīm, kad mētpilsoņi neapziņi vērīgi ieklausās katrā tumsas troksnī, — kāds skrēja pa izmirušo ielu bruģī, uzgrūdamies virsū akacijām izdzēstiem gāzes luksturiem, un skumji, iedzenot šausmās visus, kļieda: «Boļševiki nāki! Glābieties...»

Rītā pleaugāšie stāstīja, ka tas bijis no gaidām prātu zaudējis vietējais juvelieris.

Pagāja trīs gadu desmiti, un taisni tāpat, kā tas notika tumšā Kaukaza pilsētiņā, pa spoži apgaismotām Amerikas pilsētās ielām skrēja nevienas cits kā varens ASV aizsardzības ministrs, skrēja naktīvēlā un — arī trīcēja žoklīs arī kļieda: «Sarkanā Armija nāki pilsētā!...»

Nav Gogola, kas notēlotu Foresto! Lūk, te, ja runā par tipisko dzīvi, gadījums, jo brīnīgāks ar savu tipiskumu tieši tāpēc, ka pirmajā mirklī tas, šķiet, pilnīgi izcēls, pat neatkarotams. Bet faktiski Forestols ir to klīnisko bailu visbūtiskākā izpausme, kādas izjūt privātpašnieku pasaule pret darbaļaužu masām, pret tuvojošos komunismus.

Patiešām, pat buržuāzijas panikas izpausmēs, ar ko tik bagātā mūsu laiku vēsture, ne tik bieži var atrast otru tādu uz varenību pretendējošu cilvēku, kuram pēc amata pakļauti drednauti okeānos, bumbvedēji padebesos,

atombumbu rūpnīcas upju krastos, pa visu pasauli izsvaidītas militāras bāzes, cilvēku, kas, šķiet, iemēso visu imperialisma varenību, un pēkšņi... un pēkšņi šis cilvēks ārpazīgu bailu lēkmē metas ar galvu uz leju pa logu no sešpadsmitā stāva, ar galvu uz leju, slimnīcas halatā, un bez tam vēl nez kāpēc savilcis ap kaklu kā cilpu halata jostu...

Tik grandiozu Podkoļesinu, — lai man piedod šis asociācijas nosacītību! — nav radījis literatūra, to radījis pati vēsture.

3. Buržuāzijas nāids vēl spējīgs izdarīt akus, dažkārt nīknu triecienus pa mērķi. Buržuāzijas bailes mēdz būt tādas kas spārno kājas kā tas notika apskatāmā perioda pašā sākumā ar Kerenski, kad viņš slevis, paltrakā, paslēpis savus īst apcirtos matus zem dāmu platmales, steigā un ar skumjām atstāja Ziemeļs pili... Bet buržuāzijas mantkārība, ar ko tai var būt nodērtā mantkārība, kad un kam tā ir palīdzējusi?...

Mēs pazīstam privātpašnieku mantkārību. Tā vienādi valda pār bankiešiem un mūkiem un vienādi audzē savus krogliņus trumšus gan Londonas uzņēmēju kvartālos, gan Stambulas austrumu tirgos. Te tā izpaužas grandīz vai traģiskā formā, atgādinot skopu bruņinieku no Puškina darbiem, te atkal grandīz vai kā vodevilā.

Timišoaras pilsētā Rumanijā, saskaņā ar komandanta orderi, mēs bijām apmetušies dzīvoklī, kura īpašnieki vīrs un sieva spēkulēja ar valutu. Tas notika tais dienās, kad Padomju Armija atbrīvoja Eiropu no fašistiskajām armijām. Privātpašnieku pasaule gāja projām nebūtībā, un mēs redzējām, kā tā uz beigām ākstījās visā savā kaillumā: vīrs un sieva, protams, spēkulēja pilnīgi konspirācijā, bet, ko visgrūtāk aptvert, katrs par sevi! Viņi noslēdza darījumus dažādās iestādēs, katrs uz savu risku, viens otram slēpdamj savus ienākumus, savu

klienturu, sieva pavēra uzskēdētās durvis, kasīja aiz auss, atbīdot taukaino kastanbrūn matu sprogas. Un vienmēr kaut ko košlāja. Bet viņai bija dzīvas acis, es teiktu, ierāvējas skats, kad viņa ielaida atnācēju priekšistabā.

Vīrs, — es viņu gandrīz netiku redzējis, — bija paralizēts, gulēja savā istabā, vecs bankas ierēdnis, es dzirdēju tikai, ka viņam uz rokām kārpas ar nosirmojušiem sariem. Arī viņam bija sava klientūra, viņš ķīvējās ar saviem upuriem klusinām, bet sieva katru dienu noņēma viņam klientus, aizvilināja no priekšistabas...

Un viņi esot maigi mīļējuši viens otru, — tā runāja kaīmipi.

Mantkārība!

Vēlājam pasaulei nav citu tik nodevīgu jūtu kā mantkārība, kas ir buržuāzijas šķiras gods. Visgrūtākajos revolūcijas brīžos tās ienaidnieki rāpoja pa mūsu Dzimtenes karti un ķērās viens otram pie rīkles. Viņi zaudēja visu katreiz, tiklīdz sāka dalīt salaupīto. Viņi šķērsoja ceļu viens otram, tirgoties ar mums. Dženovā, Lokarnā, Tautu Savienībā, Lēpina par to telca tā: kad divi zaļi plēšas, goģis cilvēks no tā tikai iegūst...

Zemes sāls, Baltā ādas krāsa, Zilas asinis. Gadsimtu vērtību glabātāji. Tā viņi nosauc sevi, bet paskribinājebkuru viņu Huveru — ieraudzīsi nožēlotāmu, sērojošu veci, kurš — bez tā viņš nevar dzīvot! — sapņo par to, kā atgūt Sibīrijas dzelzceļos un Urālu raktuvēs ieguldīto naudu, savas Maikopas akcijas, kas izkūpēja revolūcijas laikā. Maikopa — pats šis vārds viņam tāls un nesaprotams, kā padomju cilvēkam kaut kāda Karabobo Venecuēlā. Bet viņš uzskata sevi gandrīz vai par Maikopas «goda pilsoni» — un tikai tāpēc, ka viņam seifā paslēpts laika zoba sagrauzts, nodzeltējis papīru žūksnis...

Bet kas, piemēram, ir Ziņro? Sim francūzis, kas zem Plevolgas bada-

spionāžu, stāsta, esot bijušas kaut kādas attiecības ar zīda austuvi «Krasnaja Roza» Maskavā...

Kas ir Averels Harimana kungs? Ietvert viņu sliktākās drēbēs, kā to nācās darīt ķīniešu muļiniekiem, bēgot uz Formozu, uzmauciet viņam galvā panēsātu velvēta žokeni, kādas Parīzē nēsā par amatnieku zeļļiem kļuvuši krievu kņazu dēleni — goda vārds, viņam neatvērs durvis pat trešās šķiras restorāna šveicars. Bet sodien visa starptautiskā prese skrien pa priekšu Harimanam, ziņo par to, ka Oslo (Ankarā, Atēnās, Kairā, Londonā) ierodas dzelzceļu magnāta dēls, «Union Pacific» imperijas trojmantnieks, Trumena padomdevēls, kas vēltis sevi cīņai pret boļševikiem... Viņi raksta par Harimana «nesavtīgumu». Nē, viņš ir Cīatūras mangana rūdas raktuvju bijušais īpašnieks Aizkaukazā. Kā no tā lai šķiras! Viegāk sasildīt Kolumbijas upes ūdeņus ar atomkrāšņu sveltī, nekā atnest sapņus par zaudēto bagātību atgūšanu.

Mūsu krievu dūzi emigrācijā ļoti labi zināja savu aizokeāna koleģu mantkārību un pukodamies prātā sarunāties ar viņiem atklāti, Lūk, kā rakstīja bijušais krievu kapitalists Riabušinskis avīzē «Vozroždenije» 1930. gada 7 jūlijā numurā rakstā «Nepleciešamais ķers»: «Pasaule nav otra tāda uzņēmuma, kas saimnieciski būtu rentablāks par Krievijas atbrīvošanu ietērētā miljardu rubļu, cilvēce leģus ne mazāk kā pieci miljardi ienākuma, — tas nozīmē pieci miljardi rubļu — pieci simti procenti... Kur var atrast vēl labāku pasākumu...»

Mūsu dienās imperialistu mantkārība, protams, pārsniegusi pagājušo gadu desmitu piemērus. Maršala plāns — tas patiešām nozīmē Eiropas svēgabšanu Amerikas imperialisma žnaugos. Valāg taču prast tā aplaupīt savus jau-rākos partnerus, lai septiņus gadus pēc uzvaras par katru angli, kas terodas Amerikā vai Eiropā, oficianti restorānos runātu ne citādi kā: «Sie izsalkušie salīniet...» Valāg taču prast tā paverdzināt un pazemot savus jaunākos partnerus, lai Francijas prezidents būtu spiests publiski izteikt

savu nepatīku par to, kādā formā ap-lētas ar frančiem...

Cik tālu redz biedrs Staļins, kad bridina mūs no kļūdainā un pavirša uzskata, it kā imperialisti nevarētu atkal saplēsties savā starpā! Cik saprotama šī staļinskā paredzējuma gaismā kļūst tā frāze, ko izteica Lēpina, vēl neatkopies no slimības pēc ievainotuma, dzīvi pārrunājot ar Staļinu starptautiskās dzīves notikumus:

— Viņi ir mantkārīgi un dzīvi ne-teredz viens otru. Saplēsisies Mums nav kur steigties, Mūsu ceļš pa-reizs...

Kopš tā laika, kad jaunas dienas rit-ausmā Petrogrādas radiostacija visai pasaulei pasludināja Lēpina dekretu par miera, mūsu Dzimtene, atvērta ienaidnieku barus, stiprināja savu varenību, pašā pasaules reakcijas naidā smēlās sev mierīgu palāvību, imperia-listu aklā mantkārību izmantoja miera un drošības politikas labā un — ko tur var darīt! — ar katru savu jaunu panākumu desmitkārtā privātpašnieku šķiras bailu un bojā ejas sajūtu.

Visos šajos trīdesmit piecos gados nebija nevienas dienas, kad Padomju Savienību nebūtu atbalstījuši strādnieki un zemnieki Rietumos un Austrumos, kad viņi nebūtu vēltījuši mums līdzjūtību un mīlestību.

Mēs bijām stipri ne tikai paši par sevi, bet arī tāpēc, ka baudījām pasaules tautu uzticību.

Pasaules darbaļaužu lielais vadonis biedrs Staļins savā runā partijas XIX kongresā maksimāli skaidri norādīja uz šīs uzticības nozīmi, uzticības, kas tai pašā laikā bija gatavība atbalstīt mūsu partiju tās cīņā par gaišu nākotni visām tautām, tās cīņā pret karu, tās cīņā par miera saglabāšanu.

Bojā ejai nolemtais privātpašnieku šķiras neprātām jauna kara kurinātālu nekaunīgajām intrīgām, trīdesmit piecos gados neko nelemācīušos ārpazīgu kildām mēs stādām pretī mūsu Dzimtenes varenību, pasaules tautu uzticību mums, mūsu mierīgo palāvību, mūsu pārliecību par lielās lietas pareibību, nārtiecību par to, ka mūsu gaļa uz komunismu nav apturama.